

Treball de Fi de Grau

Títol

**De la dictadura a la democràcia:
anàlisi crítica del discurs
periodístic de la premsa en la
Transició**

Autoria

Lluís Girona Boffi

Professorat tutor

Enric Marín Otto

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	X
Publicitat i Relacions Públiques	

Tipus de TFG

Projecte	
Recerca	X

Data

19 de Juny de 2020

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	De la dictadura a la democràcia: anàlisi crítica del discurs periodístic de la premsa en la Transició			
Castellà:	De la dictadura a la democracia: análisis crítico del discurso periodístico de la prensa en la Transición			
Anglès:	From dictatorship to democracy: critical analysis of the press speech during the Transition			
Autoria:	Lluís Girona Boffi			
Professorat tutor:	Enric Marín Otto			
Curs:	2019/20	Grau:	Comunicació Audiovisual	
			Periodisme	X
			Publicitat i Relacions Públiques	

Paraules clau

Català:	Transició, premsa, política, <i>La Vanguardia</i> , <i>ABC Madrid</i> , <i>El País</i> , Franquisme
Castellà:	Transición, prensa, política, <i>La Vanguardia</i> , <i>ABC Madrid</i> , <i>El País</i> , Franquismo
Anglès:	Transition, press, politics, <i>La Vanguardia</i> , <i>ABC Madrid</i> , <i>El País</i> , Francoism

Resum del Treball Fi de Grau

Català:	1977 és un any de llums i ombres a Espanya. L'any clau per a una Transició cap a un model democràtic liderada pels valedors del franquisme. Davant aquest escenari, quin va ser el paper de la premsa escrita, la dominant de l'època? Ho analitzem amb les reaccions de <i>La Vanguardia</i> , <i>ABC Madrid</i> i <i>El País</i> a la legalització del Partit Comunista d'Espanya, el restabliment de la Generalitat de Catalunya i l'aprovació de la Llei d'Amnistia.
Castellà:	1977 es un año de luces y sombras en España. El año clave para una Transición hacia un modelo democrático liderado por los valedores del franquismo. Ante este escenario, ¿cuál fue el papel de la prensa escrita, la dominante de la época? Lo analizamos con las reacciones de <i>La Vanguardia</i> , <i>ABC Madrid</i> i <i>El País</i> a la legalización del Partido Comunista de España, el restablecimiento de la Generalitat de Cataluña y la aprobación de la Ley de Amnistía.
Anglès:	1977 is a year of lights and shadows in Spain. The key year for a transition to a democratic model led by the defenders of Franco's regime. Given this scenario, what was the role of the written press, the dominant of the time? We analyse this with the reactions of <i>La Vanguardia</i> , <i>ABC Madrid</i> and <i>El País</i> to the legalization of the Communist Party of Spain, the re-establishment of the Generalitat de Catalunya and the approval of the Amnesty Law.

Índex

1. Introducció.....	4
2. Objectius.....	6
3. Hipòtesis.....	6
4. Marc teòric.....	6
5. Metodologia.....	8
6. Context.....	9
6.1. Context històric.....	9
6.2. Context i història de la premsa que s'analitzarà.....	16
6.2.1. <i>La Vanguardia</i>	16
6.2.2. <i>ABC Madrid</i>	17
6.2.3. <i>El País</i>	18
7. Anàlisi de contingut.....	19
7.1. Legalització del Partit Comunista d'Espanya.....	19
7.1.1. <i>La Vanguardia</i>	19
7.1.2. <i>ABC Madrid</i>	20
7.1.3. <i>El País</i>	22
7.2. Restabliment de la Generalitat de Catalunya.....	23
7.2.1. <i>La Vanguardia</i>	23
7.2.2. <i>ABC Madrid</i>	26
7.2.3. <i>El País</i>	27
7.3. Aprovació de la Llei d'Amnistia.....	29
7.3.1. <i>La Vanguardia</i>	29
7.3.2. <i>ABC Madrid</i>	30
7.3.3. <i>El País</i>	32
8. Resultats.....	34
9. Conclusions.....	39
10. Bibliografia.....	43
Annex.....	44

1. Introducció

L'any 1977 és sense cap mena de dubte el moment del canvi a Espanya. Dos anys abans, un 20 de novembre de 1975, el dictador Francisco Franco va morir deixant com a llegat quaranta anys d'un règim basat en el totalitarisme i en el feixisme.

Amb la mort del cabdill culminava un segle catastròfic per a Europa, amb règims autoritaris que havien deixat pel camí milions de morts. I el dictador espanyol fou l'únic líder d'aquests règims europeus del segle XX que va morir al llit, envoltat de la seva família i de forma pacífica. Una dada molt important tenint en compte que Alemanya i Itàlia, referents de Franco durant bona part del seu mandat, només van aconseguir l'arribada d'un sistema democràtic arran de la caiguda i de la mort violenta d'Adolf Hitler i de Benito Mussolini.

Franco va afirmar en moltes ocasions que marxava deixant-ho «todo atado y bien atado»¹. Moltes de les estructures polítiques i judicials i el model socioeconòmic del franquisme es van maquillar per poder adaptar-se al d'una democràcia parlamentària que a efectes pràctics, segueix compartint alguns trets autoritaris d'aquells anys obscurs de dictadura. La Constitució aprovada i ratificada el 1978 tancava una Transició incapaç de depurar responsabilitats, perquè no suposava un trencament amb l'ordenament anterior, sinó que sorgeix d'un pacte amb el vell franquisme.

La llei d'amnistia prèvia al marc legal del 1978 exculpava als militars de qualsevol delictes de crim de guerra. A més, tampoc hi va haver una depuració de funcionaris públics provinents del franquisme, sinó que l'estructura del funcionariat espanyol es va mantenir intacta. Els jutges i fiscals que havien legitimitat les actuacions dels dirigents franquistes seguien ocupant el seu lloc de treball.

Aquesta manca de depuració de responsabilitats ha provocat que els tres grans poders fonamentals de la democràcia -executiu, legislatiu i judicial- tinguin una vinculació més o menys directa amb la dictadura franquista que ha estat àmpliament estudiada. Però no són els únics actors implicats en la Transició. No es pot oblidar del popularment anomenat quart poder, és a dir, el periodisme. Perquè si el mateix Franco va admetre que marxava deixant una transició preparada no va sorgir un estat d'opinió amb visibilitat per denunciar aquesta idea? Més de quaranta anys després, quan alguns moviments socials com l'independentista o el del 15-M comencen a qüestionar el que en va sortir d'aquella Transició, resulta interessant conèixer quin va ser el paper que van realitzar els mitjans de comunicació.

¹ Imatges del NO-DO. Discurs de Nadal de Francisco Franco de 1969 [<https://www.youtube.com/watch?v=bUfl18rCZPM>]

La resposta a aquesta pregunta, segons aquest estudi planteja, la podem trobar en els grans creadors de l'estat d'opinió de la societat de l'època: la premsa escrita. I és el mitjà de comunicació clau per les següents raons:

- La premsa escrita era el mitjà de comunicació més consumit als anys setanta i comptava amb una diversitat més gran de diaris i de línies editorials.
- La televisió es trobava encara en vies de desenvolupament i els dos únics canals que existien era La 1 i La 2 de Televisió Espanyola. L'any 1980 s'aprova l'Estatut de la Radiotelevisió pública, que modernitza RTVE i preveu la creació de tercers canals també de la televisió pública espanyola. Arran d'aquesta llei, el 1983 es creen TV3 i Euskal Telebista. Per altra banda, les televisions privades no sorgeixen fins al 1989, amb el govern de Felipe González. Es concedeixen dues llicències privades en obert (Telecinco i Antena 3) i una codificada (Canal+).
- Per altra banda, la ràdio estava més consolidada però es trobava en vies de reestructuració després d'anys de censura. No és fins a l'octubre de 1977 quan les ràdios poden començar a emetre els informatius propis després que s'aprovés per decret la liberalització de la informació. Fins aquest any, les emissores de ràdio estaven obligades a connectar amb Ràdio Nacional d'Espanya (RNE) per emetre els informatius. Amb el decret, RNE perd el monopoli de la informació radiofònica.

Els diaris elegits per a l'anàlisi no han estat triats només pel seu nombre de lectors, ja que a més hi ha molta dificultat per recollir dades de lectors o de vendes en aquella època, sinó també per l'espectre ideològic i l'àmbit geogràfic, intentant d'aquesta manera buscar una mostra que representi gran part de l'estat d'opinió de la societat espanyola del moment.

Per aquests motius, la mostra elegida la conformen *La Vanguardia*, el diari català per excel·lència durant tot el segle XX, un mitjà d'una tendència conservadora però catalanista, i que durant el franquisme va ser rebatejada amb el nom de *La Vanguardia Española*. Per altra banda, els diaris de Madrid elegits són l'*ABC*, de tendència més conservadora i amb una forta vinculació amb el franquisme, i *El País*, un diari amb escassos mesos d'existència l'any 1977 i concebut com el diari de la transició, amb caràcter més progressista i reformista.

Per les limitacions que presenta l'extensió del mateix estudi, l'anàlisi de la premsa s'acotarà també temporalment l'endemà dels tres fets concrets considerats rellevants per a l'anàlisi. D'aquesta manera, també es podran conèixer les reaccions més immediates de la premsa. Els tres fets escollits són la legalització del Partit Comunista d'Espanya (PCE), el 9 d'abril de 1977; les primeres eleccions legislatives de la

democràcia espanyola, el 15 de juny de 1977; i l'aprovació de la Llei d'Amnistia, el 15 d'octubre de 1977.

2. Objectius

- Conèixer les reaccions de la premsa amb relació a la legalització del Partit Comunista d'Espanya (PCE).
- Investigar sobre el posicionament dels diaris generalistes pel que fa a la decisió de restablir la Generalitat de Catalunya.
- Veure les reaccions de la premsa a l'aprovació de la Llei d'Amnistia per part del Congrés dels Diputats i del Senat.
- Detectar si hi ha una evolució real cap a la llibertat d'expressió absoluta o encara hi ha certes precaucions sobre què es pot publicar i què no.

3. Hipòtesis

L'estudi parteix de dues hipòtesis principals:

1. Adolfo Suárez va fer un gir de 180 graus a la seva figura per guanyar-se la confiança de la premsa i de la totalitat de l'opinió pública.
2. La premsa va sacrificar la crítica al poder polític en benefici d'evolucionar cap a un model més democràtic i garantir la pau social.

4. Marc teòric

Les dues teories de la comunicació sobre les quals es fonamenta l'anàlisi són la del diari concebut com un actor polític, del periodista i sociòleg uruguaià Héctor Borrat; i la de l'*agenda setting*, del periodista estatunidenc Maxwell McCombs, enfocada especialment als conceptes de *priming* i *framing*.

La teoria de Borrat defensa que el diari és un actor polític en tant que utilitza la seva capacitat per influir en els comportaments dels altres actors socials i polítics perquè actuïn en el sentit que beneficiï als interessos del mateix mitjà de comunicació. Però aquesta relació, a més, també es produeix a la inversa i és el poder polític el que pot influir sobre les estratègies i decisions del diari en la forma de relatar els fets i exposar les seves opinions.

L'autor entén que, com a actor social i polític, el diari està integrat dins un sistema de relacions amb la resta d'actors i on el punt clau es troba en el conflicte, on el diari actua com a narrador però també com a comentarista dels fets.

Borrat estableix tres graus diferents d'implicació en aquests conflictes polítics: l'*extra*, on el diari és un simple observador extern i només es dedica a explicar els fets sense involucrar-s'hi subjectivament; l'*inter*, en què el diari es converteix en actor principal, ja que assumeix una decisió presa per les relacions establertes entre els altres actors i que el pot beneficiar o no; i l'*intra*, que es produeix per conflictes interns entre el mitjà i les parts que el componen.

El diari, segons explica el periodista uruguaià, durant el procés de producció de la informació ha de prendre certes decisions que tenen a veure amb criteris d'exclusió, inclusió i jerarquització. Uns processos que afecten en l'hora de presentar els fets, en seleccionar i recollir les fonts i les dades, en quines idees es presenten i en tots aquells valors que tenen a veure amb l'activitat periodística. Depenent del que es decideixi incloure i excloure i de l'ordre que se li atribueixi als diferents fets, es pot reflectir quina és la importància que un diari dona a certs esdeveniments. D'aquesta manera, i pensant sempre en els objectius finals de lucre i influència, cada mitjà estableix més o menys afinitat cap a certa ideologia política.

En el cas de l'Estat espanyol, Borrat explica que des de la revocació de la premsa d'Estat l'any 1984, el sistema de mitjans ha definit grans asimetries. L'empresa privada domina la premsa i l'autor mostra dubtes davant el paper dels mitjans escrits amb la irrupció de les noves tecnologies. Un protagonisme, que com s'ha vist unes dècades després, ha estat molt gran. Borrat relata que els conflictes amb el poder i amb els partits polítics fan que els mitjans de comunicació de masses guanyin rellevància pública. Per contra, els conflictes del diari amb altres grups d'interès guanyen un pes informatiu més gran si involucren al poder polític i a la resta de partits.

La idea principal és que el poder polític és el gran satèl·lit al voltant del qual oscil·len tota la resta d'actors, i per conseqüència, també els mitjans de comunicació. En aquest escenari, segons Borrat, el diari independent d'informació general ha de decidir com gestionar els conflictes que sorgeixen amb els diferents actors:

- Amb el poder polític, en referència a quines idees dona o nega el seu suport.
- Amb la resta de mitjans de comunicació, per l'accés a les fonts informatives, la contractació de redactors i col·laboradors de prestigi, la conquesta d'anunciants i lectors, la renovació tecnològica o l'expansió multimèdia.
- Amb els partits polítics, els moviments socials i altres grups d'interès, que plantegen demandes o realitzen accions contràries als interessos del diari.

En tots aquests conflictes el diari exerceix la doble funció de narrador i comentarista d'allò que succeeix en tots els terrenys, tant en el sistema polític com en el social, el

cultural i l'econòmic. El diari, conclou Borrat, sempre és un actor polític per la seva varietat i la seva potència de recursos per influenciar a la resta d'actors i lucrar-se en qualsevol dels escenaris.

La teoria de l'*agenda setting*, per la seva banda, es basa també en el paper fonamental dels mitjans de comunicació en la formació de l'opinió pública. La hipòtesi que planteja aquesta teoria és que, en difondre els continguts periodístics, els mitjans determinen els temes sobre els quals el públic s'informa, pensa i opina. La idea principal és que els mitjans creen la seva pròpia agenda i la reproduïxen d'igual manera a l'agenda pública.

En un segon nivell d'anàlisi, McCombs parla dels conceptes *priming* i *framing*. El primer concepte s'entén com la prioritització de certs temes per sobre d'altres. L'èmfasi dels mitjans en esdeveniments concrets centra l'atenció de l'audiència i estimula la memòria dels individus en un sentit concret. El *framing*, que traduït literalment significa enquadrament, és concebut com el conjunt de processos pel qual els mitjans de comunicació adopten un posicionament sobre un tema i el transmeten a l'opinió pública. Les paraules no són neutres, i segons les que s'elegeixin -el que el periodista denomina «atributs»- influiran en el procés d'assimilació de la informació per part del receptor.

Per tant, amb aquests dos conceptes la teoria defensa que els mitjans de comunicació construeixen l'agenda pública de manera quantitativa (*priming*) però també influeixen de forma inevitable en els processos d'opinió pública de forma subjectiva, i per tant, en un marc qualitatiu (*framing*).

5. Metodologia

La base de l'estudi és l'anàlisi crítica del discurs periodístic. Per a establir un marc comú per a l'estudi de tots els mitjans de comunicació, s'han elaborat fins a vuitanta exemplars d'una fitxa tècnica -el recull dels quals es pot consultar a l'annex- que està conformada pels següents apartats:

1. Número de fitxa.
2. Mitjà de comunicació: en aquest estudi els mitjans analitzats són *La Vanguardia*, *ABC Madrid* i *El País*.
3. Data de publicació.
4. Pàgina.
5. Secció (si n'hi hagués).
6. Títol de la peça.
7. Subtítol de la peça.

8. Autor: Mitjà de comunicació, agència de notícies o persona que signa les informacions.
9. Extensió / Localització: espai que ocupa cada peça en el diari físic.
10. Tipus de peça: qualsevol que formi part dels gèneres periodístics (notícia, reportatge, crònica, editorial, columna d'opinió...)
11. Fet i protagonistes: Legalització del PCE / Restabliment de la Generalitat / Aprovació de la Llei d'Amnistia + altres fets i protagonistes que destaquen en cada peça.
12. Posicionament respecte al fet: A favor / Neutral / En contra
13. Argumentació: establir la justificació que dona cada mitjà de comunicació o persona per defensar el seu posicionament davant d'uns fets.
14. Llenguatge utilitzat: Vocabulari explícit i implícit que utilitza cada mitjà per relatar el que ha passat i definir el seu posicionament davant dels fets.
15. Conclusions: Resum de les peces amb les idees principals que se'n poden extreure i tots aquells detalls que van més enllà del que es recull en l'argumentació i el vocabulari utilitzat pel diari.

6. Context

6.1. Context històric

La mort de Franco va deixar enrere quatre dècades d'una dictadura que en els seus últims anys començava a demostrar les seves febleses. La repressió cada cop tenia una resposta més gran i en els primers anys de la dècada dels setanta el moviment obrer comença a guanyar molt de pes. El règim, que oficialment va finalitzar amb la mort del dictador, ja havia perdut molt suport social en els últims anys de vida de Franco.

Però en comptes d'acceptar els canvis i adaptar el seu sistema a les reivindicacions de la societat, Franco seguia matant. La mostra més recordada n'és l'execució l'any 1974 de Salvador Puig Antich, militant del grup anarquista Moviment Ibèric d'Alliberament (MIL), condemnat a mort per haver matat un policia, en un judici on a les defenses no se'ls va permetre provar la naturalesa fortuïta de la mort.

A més, els últims mesos de Franco en vida van estar marcats per les conseqüències de la crisi econòmica mundial per l'augment en els preus del petroli. Això va agreujar la inquietud social i les vagues, i la resposta del règim era sempre la mateixa: més repressió. Tot i això, el règim moria al mateix ritme que la vida de Franco s'apagava.

Després de setmanes d'esforços per allargar la vida del cabdill, en una atenció sanitària liderada pel seu gendre, el Marquès de Villaverde, Franco moria al llit un 20 de novembre de 1975. Un consell de regència va governar el país fins al dia 22, quan Joan Carles de Borbó va assumir el poder, jurant davant les Corts generals el càrrec de rei d'Espanya.

El franquisme, però, no va acabar amb la mort de Franco. El fet que el mateix cap d'Estat, la màxima autoritat que regeix encara avui Espanya, fos nomenat com al successor de Franco pel mateix dictador, l'any 1947 amb la *Ley de Sucesión en la Jefatura del Estado*, deixava clar el "Todo atado y bien atado" al qual el cabdill s'havia referit diverses vegades. Aquesta llei atorgava a Franco la capacitat de decidir el seu successor i l'any 1969, basant-se en aquesta legislació, el dictador no va respectar la línia de successió monàrquica, i en comptes de nomenar Joan de Borbó, fill d'Alfons XIII, l'últim monarca previ a la Segona República, nomenava el seu fill i actualment rei emèrit Joan Carles I de Borbó.

Una altra prova que el franquisme seguia ben viu és que de l'octubre de 1975 al desembre de 1982 hi va haver 182 persones assassinades arran de la violència policial. La crisi econòmica no feia més que enfortir la lluita per les llibertats individuals i col·lectives i els sectors franquistes temien una revolució com la dels Clavells de Portugal, que havia fet caure la dictadura de Salazar el 1974.

El rei comença el seu regnat amb un govern nomenat per Franco l'any 1974 i que, segons l'article 14 de la "Ley Orgánica del Estado", tenia un mandat de cinc anys, és a dir fins al 1979. Carlos Arias Navarro presidia aquest govern format per reformistes i per conservadors, caracteritzat per una forta divisió i en què cadascú actuava segons el seu criteri personal.

Arias Navarro mai va acceptar el canvi necessari, com defensaven els reformistes com Manuel Fraga o José Maria de Areilza. Una mostra en són les declaracions que feia el llavors cap del govern l'11 de febrer de 1976: «Jo el que desitjo és continuar el franquisme. I mentre sigui aquí [...] seré un estricte continuador del franquisme, [...] i lluitaré contra els enemics d'Espanya [...]».

Davant un govern incapaç de prendre decisions i d'avançar cap a un model més democràtic, l'oposició es començava a organitzar. El juliol de 1974 es crea la Junta democràtica, dirigida per Santiago Carrillo, dirigent del Partido Comunista de España (PCE), i el catedràtic de l'OPUS Rafael Calvo Serer. A més, aquesta plataforma tenia el suport d'organitzacions com el Partido Socialista Popular (PSP), el Partido del Trabajo de España (PTE) i el Partit Carlista dels seguidors de Carlos Hugo.

El PSOE, per la seva banda, no es va unir a aquesta plataforma, ja que considerava que era de dretes i burgesa, i va fundar el juny de 1975 la Plataforma de Convergència Democràtica. Aquesta organització, a part d'incorporar un PSOE dirigit per Felipe González i Alfonso Guerra, també estava format per Izquierda Democrática, el Partit Nacionalista Basc (PNB) i el Movimiento Comunista, entre d'altres. La plataforma plantejava alguns conceptes de l'esquerra radical i defensava el dret a l'autodeterminació dels pobles. Aquestes dos estructures s'uneixen el març de 1976 en la Coordinación democrática, i en la qual s'integren organitzacions regionals com l'Assemblea de Catalunya.

Davant de l'amenaça que aquestes organitzacions evitessin la Transició preparada per Franco, Joan Carles es desfà finalment d'Arias Navarro l'1 de juliol del mateix any, obligant-lo a dimitir. El successor va ser el favorit del rei: Adolfo Suárez. Això sí, davant de l'estupefacció general, ja que Suárez era un falangista molt llunyà a les idees reformistes que calia aplicar.

El sistema polític sorgit de la transició arrancava amb la figura del primer president posterior a la dictadura espanyola, Adolfo Suárez. Tot i que se'l recorda com el portador de la democràcia a Espanya, cal recordar que Suárez va ser Ministre-Secretari General del Moviment del 12 de desembre de 1975 al 6 de juliol de 1976, i formava part de la branca més dura i menys aperturista del franquisme. Aquest càrrec implicava *de facto* la secretaria general del Movimiento Nacional, el partit únic del règim. Suárez va abandonar aquest càrrec quan va ser nomenat president pel rei.

Suárez configura un govern ple de càrrecs reformistes i on el vell franquisme té un pes molt discret. Des d'allà es va impulsar la Llei per a la Reforma Política, que amb moltíssimes dificultats, no només per l'oposició externa sinó per discrepàncies dins del govern, va ser finalment aprovada al Congrés i ratificada àmpliament pels ciutadans en un referèndum celebrat el 15 de desembre de 1976.

El 8 de febrer de 1977 es publica el reial decret sobre el dret d'associació política, que permetia la inscripció de partits al registre. El 23 de març del mateix any es publica la llei electoral i el 4 d'abril la llei de regulació del dret d'associació sindical. Al mateix temps, se suprimia el Tribunal d'Ordre Públic i la Secretaria General del Movimiento.

Es van legalitzar partits més o menys ja acceptats però el dissabte 9 d'abril de 1977, o el que és el mateix, en ple Dissabte Sant, Suárez legalitza el Partit Comunista d'Espanya. La legalització suposa el cop d'efecte definitiu de Suárez per garantir unes eleccions democràtiques, amb una pluralitat política real i completa, aconseguint que totes les ideologies hi fossin representades.

El president espanyol havia negociat prèviament amb Santiago Carrillo, secretari general del PCE, la legalització del partit a canvi de mantenir la unitat territorial, la bandera bicolor i la monarquia, renunciant així a part dels principis pels quals el comunisme havia estat lluitant des de l'any 1939, quan les forces republicanes van ser derrotades pels colpistes.

Aquesta legalització cal situar-la com un dels moments clau de la Transició. El comunisme havia estat el gran enemic a combatre abans, durant i després de la guerra. Els quaranta anys de dictadura van ser una contínua persecució al comunisme i Franco sempre va donar suport a qualsevol país o acció que anés contra el comunisme. La legalització és, en realitat, el reconeixement d'un enemic i el reconeixement de que no se'l pot vèncer a través de repressió i violència, sinó que a l'enemic només se'l pot derrotar amb debat i arguments.

I Suárez va prendre la decisió tot i tenir moltes figures de poder de l'Estat al darrere que li marcaven la línia vermella. Primer, va intentar passar l'assumpte a la justícia, però el Tribunal Suprem es va declarar incompetent per decidir sobre la legalització. Llavors, va traslladar l'assumpte a la Junta de Fiscals, que va concloure que el partit no incomplia cap article del Codi Penal i es podia procedir a la legalització.

El 29 d'abril, Suárez segueix en la mateixa línia, amb la legalització dels sindicats obrers, entre els quals es trobava Comissions Obreres, una organització molt propera al PCE. A més, es dissol el sindicat únic franquista.

Un mes abans d'aquesta allau de legalitzacions, el Govern espanyol havia creat un decret-llei que definia el que serien les eleccions que s'havien de celebrar el 15 de juny de 1977. A l'esquerra els dos partits dominants eren el PSOE i el PCE, tot i que també hi havia el Partido Socialista Popular (PSP) i d'altres de regionals com el Moviment Socialista de Catalunya.

A la dreta, els ultres de Fuerza Nueva es van presentar amb la candidatura Alianza Nacional 18 de Julio. Els reformistes franquistes que creien que Suárez s'havia excedit amb la legalització del PCE, liderats per Fraga, van crear Alianza Popular (AP). Els reformistes que mantenien el seu suport a Suárez van crear en un inici el Partit Popular, però d'aquest partit se'n derivà finalment una gran coalició coneguda com a Unión Centro Democrático (UCD).

Les eleccions es van celebrar sense incidents i amb una participació massiva del 79% del cens. La victòria va ser clara per a la UCD amb un total de 6,3 milions de vots, un 34,44% del total, però sense la capacitat d'aconseguir la majoria parlamentària; va aconseguir 166 escons, quedant-se a 10 diputats de l'absoluta. En segona posició va

quedar el PSOE, amb un milió de vots menys, representant el 29,32% del total de vots emesos i 118 escons. Molt més enrere, amb percentatges que no arribaven al 10% van quedar el PCE (9,33% i 19 escons), AP (8,21% i 16 escons) i el PSP (4,46% i 6 escons).

Suárez constitueix un govern en minoria en unes Corts on hi havia dos partits majoritaris que ideològicament anaven cap a postures centristes -PSOE i UCD- i dos de minoritaris que apostaven pels extrems –el PCE a l'esquerra i AP a la dreta-. La primera reforma que aproven aquestes Corts és la Llei d'Amnistia el 14 d'octubre de 1977.

Una norma que incloïa l'exempció dels delictes de caràcter polític realitzats abans del 15 de desembre de 1976, data en què la ciutadania va ratificar en referèndum la Llei per a la Reforma Política. Va ser redactada en col·laboració de tots els grups parlamentaris excepte Alianza Popular. En la votació al Congrés i al Senat, fou ratificada per tots els grups parlamentaris -UCD, PSOE, PSP, PCE, el grup parlamentari Basc-Català i el grup mixt, amb 296 vots-, menys Alianza Popular, que es va abstenir -amb 16 vots-. Un diputat basc i un d'aragonès també es van abstenir i hi va haver dos vots personals en contra de la llei.

Aquesta llei, però, no va ser la primera que legislava en aquest sentit. El precedent es troba poc més d'un any abans, el 30 de juliol de 1976, amb l'anunci d'una primera amnistia parcial. El decret aprovat pel govern de Suárez posava en llibertat i eximia de responsabilitats penals algunes persones empresonades per delictes amb motivació política o d'opinió, i que no havien realitzat actes que haguessin posat en perill la vida d'altres persones. L'objectiu del decret, segons s'estableix en la mateixa norma, era "promoure la reconciliació de tots els membres de la nació". Entre les mesures proposades hi havia "la recuperació dels drets dels militars sancionats després de la batalla, dels diferents indults concedits i de la prescripció de totes les responsabilitats penals per fets previs a l'1 d'abril de 1939".

Però el que establia aquesta primera amnistia no va convèncer a la resta de partits polítics, i l'11 de gener de 1977 Adolfo Suárez manté una reunió amb els líders de l'oposició -Antón Cañellas, Felipe González, Julio de Jáuregui i Joaquín Satrustegui-, que li reclamen una amnistia total per tots els delictes d'intencionalitat política comesos entre el 18 de juliol de 1936 -data d'inici del cop d'estat franquista- i el 15 de desembre de 1976 -data d'aprovació en referèndum de la Llei de Reforma Política-.

Les exigències de l'oposició i altres esdeveniments com la setmana proamnistia del maig del 1977, que va implicar un conjunt de mobilitzacions a diferents ciutats del País Basc i Navarra, van obligar al govern de Suárez a acceptar l'amnistia total i preparar la llei que aconseguís el que havia de ser la reconciliació definitiva.

I tot i el consens inicial que va aconseguir Suárez amb aquesta amnistia total, la llei ha demostrat les seves mancances en les dècades posteriors. Com que la llei impedeix jutjar qualsevol acte entre els anys de la dictadura, en diverses ocasions s'ha utilitzat com un mur jurídic per aquelles persones que volen denunciar delictes de lesa humanitat, genocidi i desaparició forçada. De fet, la llei ha estat denunciada per organitzacions de defensa dels drets humans com Humans Rights Watch² o Amnistia Internacional³ per la seva incompatibilitat amb el Dret Internacional. Fins i tot l'any 2012 l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans va demanar formalment a Espanya la derogació de la llei⁴ al·legant que incomplia la normativa internacional de drets humans.

El primer govern elegit democràticament des de l'any 1936 també va haver d'abordar la complicada situació econòmica del país, marcada per una inflació que superava el 40%. A través dels anomenats Pactes de la Moncloa, Suárez va acordar amb els partits polítics de l'oposició, les empreses i els sindicats mesures econòmiques però també polítiques com garantir el dret de reunió o retirar les restriccions i la censura de les llibertats de premsa.

Pel que fa a la qüestió territorial, les forces polítiques catalanes, des de 1971 amb l'Assemblea de Catalunya i des de 1975 amb el Consell de Forces Polítiques de Catalunya, reivindicaven la recuperació de l'autonomia i de l'Estatut que tenien l'any 1932. Suárez s'havia oposat a restablir la Generalitat el 1976, però els resultats a Catalunya en les eleccions generals de l'any següent van canviar-ho tot.

El vot de la ciutadania catalana va representar diferents sorpreses i es dibuixà una correlació de forces molt diferent de la que es va produir en el conjunt de l'Estat. La força guanyadora, de forma molt clara, fou la coalició dels Socialistes de Catalunya -integrada pel PSC-Congrés i el PSOE- amb el 28,56% dels vots i 15 diputats. Pel que fa a la resta de forces polítiques, per diputats la segona força fou el Pacte Democràtic per Catalunya (PDC) -integrat per CDC, PSC-Reagrupament i l'Esquerra Democràtica de Catalunya-, que tingué un 16,88% de vots i 11 diputats. El partit de Suárez a Catalunya aconseguia una tercera posició que el deixava amb un 16,91% de vots i 9 diputats. El quart lloc era

² España debe poner fin a la amnistía por atrocidades cometidas durante la era de Franco. Humans Right Watch [<https://www.hrw.org/es/news/2010/03/19/espana-debe-poner-fin-la-amnistia-por-atrocidades-cometidas-durante-la-era-de-franco>]

³ Ley de Amnistía 1977: Una excusa que dura 40 años. Amnistia Internacional. [<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/ley-de-amnistia-1977-una-excusa-que-dura-40-anos/>]

⁴ La ONU pide a España derogar la ley de amnistía de 1977. Europa Press. [<https://www.europapress.es/nacional/noticia-onu-pide-espana-derogar-ley-amnistia-1977-20120210192215.html>]

per al PSUC, que obtingué 8 diputats, amb un 18,31% dels vots -segona força en percentatge-. Més allunyades quedaren tres coalicions més, cadascuna amb un sol diputat: la Unió del Centre i la Democràcia Cristiana de Catalunya (UC-DCC) -liderada per Unió Democràtica-, amb el 5,67%; Esquerra de Catalunya -coalició d'ERC, que no es podia presentar amb les seves sigles perquè no estava legalitzada, i el PTE—, amb un 4,72%; i la coalició impulsada per Alianza Popular, que es deia Convivència Catalana i que obtingué un 3,55% dels vots.

A diferència de l'èxit d'UCD a tot l'Estat, a Catalunya la formació de centre no va passar de la tercera posició, i el que per Suárez era més alarmant dels resultats és que les forces socialistes, comunistes i catalanistes aglutinaven més del 60% dels vots. Els vots dels catalans reflectien una clara deriva del país cap a l'esquerra i cap al nacionalisme, dues ideologies que podien evolucionar cap a l'independentisme si Suárez no rectificava i tenia un gest cap a Catalunya.

És en aquell moment quan el president espanyol recull una proposta que li havia fet l'any 1976 Manuel Ortínez, alt membre de la burgesia catalana i assessor de Tarradellas, i que el president espanyol havia rebutjat en un inici: el restabliment de la Generalitat de Catalunya. Suárez cedeix davant l'amenaça de què l'oposició recuperés el projecte del republicanisme català i accedeix a reunir-se amb el president de la Generalitat a l'exili Josep Tarradellas, el 27 de juny. Dos dies després, Tarradellas es reuneix també amb l'actual rei emèrit Joan Carles I i l'1 de juny pacta amb el president espanyol el que es coneixeran com els Acords Suárez-Tarradellas, on ja es reconeixia el restabliment de la institució més important del país.

En les setmanes següents, es van produir un seguit de reunions amb grans tensions i discrepàncies sobre quin havia de ser el nou estatus català. Un moment especialment delicat va ser quan, segons anys més tard van reconèixer les parts implicades, en les reunions del 26 i 27 d'agost, des de Madrid es va proposar un article pel qual el govern central podia posar fi a la Generalitat: «Los órganos del gobierno de la Generalitat establecidos por este decreto-ley podran ser disueltos por el gobierno por razones de seguridad del Estado». Una clàusula que finalment va ser acceptada tot i l'oposició d'algun polític com Heribert Barrera, i que finalment va desaparèixer en l'Estatut d'autonomia de l'any 1979.

L'enmig de discussions no només entre les dues parts, sinó també entre els partits catalans, es produeix la històrica manifestació de la Diada de l'11 de setembre del 1977. La manifestació més multitudinària que havia vist mai el país i que reuneix a més d'un milió de persones a Barcelona sota el lema «Llibertat, amnistia i Estatut d'autonomia».

La gran participació en l'acte accelera un procés que des de Madrid es volia alentir fins a l'aprovació de la Constitució, de manera que les aspiracions catalanes trobessin un mur legal contra el qual topar.

El 28 de setembre Sánchez-Terán, Tarradellas i els dirigents catalans acorden a Perpinyà l'esquema final del Consell Executiu de la Generalitat restablerta i el 29 de setembre el Consell de Ministres aprova el Reial Decret que restableix la Generalitat i el Reial Decret que crea les comissions per traspassar les competències estatals a la Generalitat. El restabliment formal s'oficialitza al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) el 5 d'octubre i dues setmanes després el rei Joan Carles I nomena president de la institució a Josep Tarradellas, que el dia 23 d'octubre fa la seva entrada triomfal a Barcelona cridant des del balcó del Palau de la Generalitat el mític «Ciutadans de Catalunya, ja sóc aquí»⁵, davant d'una Plaça Sant Jaume a arrebossar per rebre el president.

Les noves Corts i el nou govern, un cop havien rebaixat la tensió social amb la Llei d'Amnistia i els Pactes de la Moncloa i també havien solucionat el problema territorial, s'enfrontaven al gran repte de redactar i aprovar una Constitució per regir la nova democràcia. El fet que Suárez no aconseguís la majoria absoluta va fer que la redacció del nou text constitutiu s'hagués de negociar.

La Constitució espanyola va ser aprovada el 31 d'octubre de 1978 al Congrés dels Diputats i va ser ratificada per la ciutadania de l'Estat el 6 de desembre del mateix any en un referèndum que va donar un suport inequívoc al nou marc legal, amb un 87,9% dels vots a favor. L'aprovació de la Constitució espanyola, juntament amb una certa pau social i territorial i un govern espanyol fort davant l'opinió pública, implica el final de la Transició democràtica, que ara, més de quaranta anys després, és posada en dubte per una part de la societat.

6.2. Context i història de la premsa que s'analitzarà

6.2.1. La Vanguardia

El diari amb més anys d'història que s'estudiarà és *La Vanguardia*. En el context de l'aparició i la popularització del telègraf, el 1881 neix el diari que esdevindrà el màxim referent de la història del periodisme a Catalunya durant el segle XX. *La Vanguardia* és creada pels Godó, una família molt propera a l'entorn del Partit Liberal i partidària del proteccionisme durant el període de la Restauració Borbònica. A més, els propietaris van iniciar el projecte amb l'objectiu d'aconseguir l'alcaldia de Barcelona.

⁵ Discurs de Josep Tarradellas des del balcó del Palau de la Generalitat. RTVE. [<https://www.youtube.com/watch?v=2QUitdiLOsU>]

El diari arribarà al seu moment de màxima esplendor a partir del 1920, quan arriba a la direcció del diari Agustí Calvet i Pascual "Gaziel". A partir d'aquell moment, *La Vanguardia* es converteix en el diari més llegit d'Espanya. "Gaziel" era un estudiant que va escriure cròniques pel diari sobre la Primera Guerra Mundial des de París i allà és on esdevé un periodista de referència pel periodisme català. Va entrar a la redacció de *La Vanguardia* en finalitzar la guerra i tornar de França i acabà convertint-se en codirector i posteriorment en director únic. És la figura que converteix *La Vanguardia* en un negoci i en una autèntica màquina de fer diners.

El juliol de 1936 esclata la Guerra Civil arran del cop d'estat feixista i la Generalitat de Catalunya confisca el diari. Mentre el bàndol republicà té el control de Catalunya, *La Vanguardia* esdevé el principal mitjà d'expressió del Govern català i, posteriorment, del Govern de la República. Amb la victòria franquista, la família Godó recupera la propietat del diari però és fortament censurat, com la resta dels mitjans de l'època, i els càrrecs directius no poden influir en la línia editorial. L'aparell censor del franquisme obliga el diari a ser rebatejat com *La Vanguardia Española* i s'imposa també com a director al periodista murcià Luis de Galinsoga.

Galinsoga es manté en la direcció del diari durant vint anys, fins que és rellevat l'any 1959 pel que posteriorment s'ha conegut com "l'afer Galinsoga". El director de *La Vanguardia* va protestar pel fet que s'oferissin misses en català, una afirmació que va provocar una campanya de boicot al diari promulgada pel catalanisme polític, social i cultural de l'època. Això provoca la seva destitució i el nomenament de Manuel Aznar. El 1969, entra com a director Horacio Saénz Guerrero, que recupera -dins dels límits que marcava la dictadura- la tradició del diari basada en la pluralitat i la democràcia.

Arran de la mort del dictador i en plena Transició el diari comença a donar un suport ferm a la democràcia, a la restauració monàrquica i al restabliment de la Generalitat de Catalunya. El 16 d'agost de 1978 recupera el seu nom original, *La Vanguardia*. Des d'aquest període i fins a l'actualitat s'ha vinculat el diari amb el catalanisme més conservador, molt proper a l'entorn polític de Jordi Pujol i de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC). Amb l'esclat del moviment independentista sempre ha mantingut una visió molt moderada, tot i que s'inclina més cap a posicionaments no partidaris de què Catalunya esdevingui un estat propi.

6.2.2. ABC

Amb l'entrada al nou segle apareix com a setmanari *ABC*, l'any 1903, i dos anys més tard, l'any 1905, es converteix definitivament en un diari que esdevé la referència de la premsa espanyola durant tot el segle XX. És d'ideologia monàrquica i conservadora. El

diari és fundat per Torcuato Luca de Tena, que l'any 1891 ja havia creat la revista *Blanco y Negro*.

En el període de la Segona República, el diari es converteix en el líder dins la premsa conservadora i evoluciona cap a postures autoritàries i antirepublicanes. De fet, la publicació del diari queda suspesa el 1932 arran del cop d'estat fallit del general Jose Sanjurjo. Internacionalment, demostra el seu suport a l'Alemanya nazi.

Amb l'inici de la guerra civil el diari veu dividides les seves edicions i publica la versió republicana a Madrid i la versió colpista a Sevilla. La versió sevillana es converteix en el referent del bàndol nacional i esdevé líder en vendes. Per altra banda, l'edició madrilenya queda controlada per Unión Republicana. El seu paper queda molt reduït i el 28 de març de 1939 l'ABC emet la seva última versió republicana. L'endemà, amb l'entrada de les tropes franquistes a la capital, el diari surt al carrer amb una portada dedicada Franco.

Un cop els feixistes vencen la guerra, les institucions franquistes imposen la Llei de premsa de 1938. La premsa republicana desapareix i l'ABC es converteix en un dels diaris més importants en el sosteniment ideològic del règim. L'edició de Madrid arriba fins als 200.000 exemplars i l'edició de Sevilla als 50.000.

Amb la transició i la instauració de la democràcia, el 1983 arriba a la direcció Luis Maria Anson, un periodista de perfil conservador i que dota de personalitat al diari. Amb Anson, el diari esdevé la principal oposició al socialista Felipe González i s'acosta al conservadorisme d'Alianza Popular. El periodista abandona la direcció l'any 1990 per crear *La Razón*.

6.2.3. *El País**

La primera edició de *El País* surt al carrer el 4 de maig de 1976. És un diari promogut per defensar i promoure el pas a la democràcia i té un caràcter reformista i regeneracionista. Es converteix en el diari dels defensors de la democràcia, ja que és el primer mitjà de comunicació escrit que no té una tradició vinculada amb l'aparell de propaganda franquista.

El seu primer director va ser Juan Luis Cebrián, un periodista de referència progressista, tot i que anteriorment havia estat subdirector a *Pueblo*, diari vespertí pertanyent al Movimiento. Cebrián converteix *El País* en el diari més venut de l'Estat i amb més influència social.

El moment que consolida el diari com el referent en la democràcia es produeix el 23 de febrer de 1981. Durant el cop d'estat, i abans que Televisió Espanyola pogués emetre

el missatge del rei, *El País* va llançar una edició especial amb el titular en portada «*El País, amb la Constitució*».

També té el mèrit de ser el primer diari espanyol de la història en incorporar la figura del defensor del lector i en tenir un *Llibre d'estil* propi, i que s'ha acabat convertint en un referent del periodisme. Quan la Transició es solidifica i la UCD comença a perdre pes el diari fa un gir cap a l'esquerra i se l'ha vinculat ideològicament amb el PSOE.

(*per motius derivats del confinament per la Covid-19 no s'ha pogut consultar l'edició impresa de *El País* i s'ha hagut de treballar a partir de la versió digital, amb les limitacions que això implica per a l'anàlisi)

7. Anàlisi de contingut

7.1. Legalització del Partit Comunista d'Espanya

7.1.1. La Vanguardia

El diari obre el dia amb un reportatge fotogràfic d'una exposició del pintor Goya a Barcelona. La legalització del PCE apareix en la cinquena pàgina, en el que seria la segona portada del diari, però no és pot dir que sigui el gran tema del dia. Tot i que és el fet que protagonitza aquest segon espai de portada ("Desde anoche, el Partido Comunista ya es legal"), no se li dona massa protagonisme en les pàgines interiors. En ser un diari d'àmbit català, les seves informacions estan més centrades en l'actualitat de Catalunya i de Barcelona, i en aquest cas, s'està parlant de la legalització d'un partit espanyol i la majoria dels fets succeeixen a Madrid, un territori del qual es té menys informació i que implica una llunyania més gran respecte les fonts oficials. Per tant, és el tema principal del diari però no és el que rep una cobertura informativa més gran per aquesta distància física respecte als fets.

En portada, com ja s'ha mencionat, *La Vanguardia* informa dels fets relacionats amb la legalització del PCE, amb una introducció explicant el fet però citant fonts de l'agència *Cifra* i publicant íntegrament la resolució del Tribunal Suprem que obria la porta del nou sistema als comunistes. En les següents pàgines, recull les opinions dels diferents actors implicats i hi ha una clara superioritat d'aquelles idees favorables a la legalització, sis contra una. També cal destacar que són opinions recollides d'agències, precisament per la llunyania que hem mencionat del diari respecte els protagonistes polítics de la legalització.

Pel que fa a la labor periodística, tot i que el to que s'intenta donar és de neutralitat, s'intueix un cert posicionament favorable. A l'apartat de la Tribuna de *La Vanguardia* hi apareix el que suposadament és la opinió de la direcció del diari, tot i que no es presenta

directament com un editorial. La peça “Dentro de la ley” valora la legalització del PCE com un pas més cap a un país democràtic. El diari defensa que el fet es troba dins la llei i celebra que amb l’acte de legalització el govern faci un reconeixement explícit del dret d’associació però a la vegada també adverteix de possibles sancions si en el futur «se sobrepassen els límits» reconeguts en aquest dret. També valora la necessitat que tenien els partits socialistes i de centre de poder confrontar amb el PCE, i els hi preveu un gran benefici electoral pel fet de poder diferenciar els seus programes respecte als plantejaments del comunisme, que per una gran part de la societat espanyola, eren vistos encara com a idees extremistes. De fet, el diari veu a aquests partits com «l’alternativa democràtica a una opció comunista», i d’aquesta manera deixa entreveure que per *La Vanguardia* el comunisme no s’emmarca com un moviment democràtic.

L’editorial acaba demanant assumir la legalització de forma «desdramatitzadora» i veu la decisió com un pas per apropar l’Estat a les democràcies d’Occident, que defineix com «un món polític amb llibertat i sense por». En aquesta dicotomia entre Occident i Orient, remarcant que el primer és el de les llibertats, també es transmet de forma implícita que els sistemes comunistes d’Orient són menys democràtics.

Les altres dues peces sobre la legalització que apareixen al diari són “Opiniones tras la legalización del Partido Comunista de España”, en què hi apareixen majoritàriament opinions a favor i es tracta d’un recull d’agències; i “Inteligente legalización”, una peça del periodista Federico Abascal Gasset en què es recullen algunes de les reaccions dels actors polítics participants en la legalització i on s’analitzen les implicacions polítiques de la decisió presa pel govern d’Adolfo Suárez.

7.1.2. ABC Madrid

El posicionament d’*ABC Madrid* respecte a la legalització del PCE és molt explícita. No amaguen en cap moment la seva discrepància amb la decisió presa i la critiquen en un duríssim editorial contra el comunisme, el qual es defineix com un moviment de «perfil i història totalitarista» i a més, l’atribueix com el culpable directe de l’esclat de la Guerra civil espanyola («quienes arrastraron a España, por sus errores, por su intransigencia y por sus métodos [...] haciendo necesario para la paz tantísimos muertos [...] se ven en plano de igualdad con cuantos ofrecieron sus vidas para defender a España»), tot i que va ser iniciada per un cop d’estat del feixisme contra la legalitat de la Segona República. El diari, per tant, indirectament, i quaranta anys després, torna a justificar el cop d’estat.

El diari lamenta també que la legalització del PCE porti inevitablement a fer el mateix amb altres partits com el PSUC o les joventuts comunistes, que, segons l’editorial, tenen un «objectiu comú»: instal·lar el «marxisme-leninisme» al país. Els atacs a la ideologia

comunista són constants, amb una agressivitat molt gran, i acusa el PCE de voler seguir la línia de «la Cuba de Castro o de la Rússia de Breznev» que, segons explica, tenen «dissidents en clíniques psiquiàtriques i Gulags». El diari conclou afirmant que la decisió se surt dels «supòsits d'estabilitat i pau» que busca el govern de Suárez i creu que la legalització només generarà tensió en les eleccions que venen.

El diari, en menor mesura, també és crític amb el govern de Suárez. Critica que la decisió l'hagi fet arribar als mitjans de comunicació el PCE abans que les fonts governamentals i que el govern no hagi presentat un text justificant la decisió presa. A més, s'acusa Suárez de ferir la sensibilitat de «la part més sana, patriòtica i lleial» del país, però a la vegada també es dóna validesa legal a la decisió. És a dir, des del diari es critica profundament la decisió però a la vegada publica una peça (“La legalización del “P.C”, medida ajustada a derecho”) en què defensa que s'emmarca «perfectament» dins la legalitat i es fa una cronologia dels fets que han portat a la legalització.

Prou clara queda també la postura totalment contraposada del diari al subtítol (“Carrillo y los suyos, eufóricos... ¿y el resto de España?”) de la portada (“El gobierno Suárez legaliza el Partido Comunista”). Per aquest subtítol el diari dóna la idea que els únics satisfets amb la legalització són els comunistes i que la resta d'Espanya hi està en contra. La portada també ofereix la imatge de membres del PCE brindant, un fet que d'alguna manera els ridiculitza i els allunya del perfil d'una figura política, a la qual se li presumeix certa seriositat i bones formes. En la segona portada (El gobierno Suárez legalizó ayer el «Partido Comunista»), després d'un espai publicitari i fotogràfic posterior a la portada principal, el diari publica una breu crònica dels fets més imparcial i fonamentada en informacions d'*Europa Press*, segons matisa en l'autoria.

Per altra banda, resulta curiós que mentre la línia editorial defensa la legalitat en el procés seguit, en una altra peça (“Error de derecho”) el columnista, polític i advocat José María Ruiz Gallardón parla d'una mesura que incompleix el Codi Penal i una resolució governamental «sense cap fonamentació». Evidentment, és una opinió externa a la línia del diari, però el fet que es publiqui implica una important contradicció entre el diari i un dels seus columnistes.

Implícitament, destaca la carta oberta que apareix en la tercera pàgina (“Carta abierta a Indro Montanelli”), en què tot i que no es fa referència a l'acte de legalització com a tal, no sembla ser una simple casualitat que *ABC Madrid* obri en les primeres planes del dia amb una carta en què es fa una crítica dura al comunisme justament l'endemà de la legalització del PCE.

Les opinions recollides (“Las primeras reacciones”) no tenen el biaix del diari, i són majoritàriament favorables, desmarcant-se de la línia editorial marcada per la direcció del mitjà. Cal tenir en compte que han estat recollides per agències, i per tant, s’allunyen més de la realitat del diari. Tot i això, hi ha dos fets destacables. La idea destacada de l’opinió de Carrillo és: «Yo no creo que el presidente Suárez sea un amigo de los comunistas». Per tant, prioritzen presentar Suárez com anticomunista abans que presentar la valoració del dirigent comunista sobre la legalització del seu partit. El segon fet destacable és que una de les opinions contràries se situa en segona posició, només per darrere de la de Carrillo. És a dir, el diari no pot manipular opinions, però si en pot triar l’ordre en la seva presentació. Per últim, també és publica la resolució integral que legalitza el PCE en la peça “Gobernación autoriza la inscripción del «P.C.E» en el Registro de Asociaciones”.

7.1.3. *El País*

El País obre el dia sota el titular “El Partido Comunista de España, legalizado” i presenta una crònica dels fets del dia anterior. A més, en primera plana es recullen les opinions de Santiago Carrillo i Antonio Tamames, líders del PCE. Com es reflexa en el seu editorial (“El Partido Comunista ya es legal”), el diari és clarament partidari de la legalització del PCE. Entén el fet com un pas més cap a la democràcia, i de fet, expressa que sense la legalització les eleccions que finalment es van celebrar el 15 de juny no haguessin estat garantia d’una pluralitat política real.

A més, també es fa una forta defensa de les llibertats individuals i col·lectives i defensa que l’actuació del govern Suárez ha evitat que s’exclouï una part de l’electorat. El diari també valora que els partits polítics legals hagin estat capaços d’entendre que al PCE se l’ha de combatre amb arguments i a les urnes i espera que l’acte serveixi com a punt d’inflexió i porti a noves legalitzacions d’altres organitzacions polítiques.

Tot i reconèixer que la legalització pal·lia una «injustícia», el posicionament editorial no és gens partidari del comunisme, sinó que en realitat demostra molts dubtes sobre si és un moviment amb encaix en el nou sistema democràtic. L’editorial emplaça als partits comunistes d’Occident a guanyar-se la «credibilitat democràtica», assimilant les regles del nou sistema democràtic i demostrant que són capaços de tenir pes electoral i convèncer a la societat amb el seu projecte. Per això, reclama al PCE acostar-se a «l’eurocomunisme» que defensa Carrillo i allunyar-se dels plantejaments defensats principalment per Dolores Ibárruri “La Pasionaria”.

A més, insta al PCE a desmarcar-se de Moscou i del comunisme de «l’Orient Extrem», que segons defensa la línia editorial de *El País*, no ha contribuït en crear noves

dictadures, però tampoc ha implementat la democràcia en les dictadures on ha imposat el seu sistema. Per contra, explica el diari, el comunisme només ha creat sistemes totalitaris sense llibertats «en països com Cambodja o Vietnam». Tot i aquesta reticència cap al moviment comunista, el to de l'editorial és conciliador i en cap moment es dona la sensació que s'estigui realitzant un atac injustificat sobre el la ideologia del PCE.

Entrant en la resta d'informacions, un tret destacable és el tracte ampli que es fa a la història del PCE (“De la guerrilla a la reconciliación nacional”) des de la seva creació a principis del segle XX fins al moment contemporani, i la publicació d'una breu nota en la qual es presenten els noms dels dirigents del partit (“Miembros del comité ejecutivo del Partido Comunista Español”). Informar en aquests dos sentits no deixa de ser una forma de normalitzar l'existència del partit i d'integrar-lo en el nou sistema polític davant la opinió pública. També destaquen dues peces de caràcter jurídic, en les peces “No hay ilicitud penal en las actividades del PCE”, on es recull l'ordre governamental que legalitza el partit, i “Camino de obstaculos en la legalización”, que fa un repàs de tots els esculls jurídic que ha hagut de superar el PCE fins a poder ser legalitzat.

Pel que fa a les opinions, se centren en els protagonistes polítics i dona molt més espai per aquelles personalitats que estan a favor de la legalització. Les opinions es divideixen en dues peces. Hi ha un article amb les opinions ampliades dels líders del PCE Carrillo i Tamames, i en canvi, la peça on es reflecteixen les opinions dels líders de la resta de partits es troba en la pàgina següent i són molt més breus. Només hi ha una opinió en contra. Els titulars són d'un caràcter més valoratiu i més llunyans a la neutralitat, com per exemple, “Se trata de un acto de credibilidad democrática” o “Un paso adelante hacia la democràcia”. Tot i que sembla una conclusió del diari, i podria semblar fàcilment la forma de titular un editorial o una columna d'opinió, en la peça només es reflecteixen opinions de representants polítics.

7.2. Restabliment de la Generalitat de Catalunya

7.2.1. *La Vanguardia*

Per *La Vanguardia*, el restabliment de la Generalitat serà un fet clau en la Transició. La recuperació de la primera institució del país implica també d'alguna manera el restabliment del caràcter marcadament catalanista del diari. *La Vanguardia* celebra i es mostra clarament favorable al restabliment de la Generalitat de Catalunya. De fet, en una breu nota (“La bandera catalana, en «La Vanguardia»”) anima a tots els seus lectors a penjar la senyera als balcons i s'enorgulleix d'haver estat un dels primers edificis de la ciutat de Barcelona en mostrar la bandera catalana quan es va oficialitzar el retorn de la institució. El mateix es fa en la peça “Que se engalanen balcones, ventanas y

establecimientos este fin de semana”, una petició, això sí, independent del diari i impulsada per la Federació d’Associacions de Veïns i la plataforma ciutadana Amics de la Ciutat, ambdues dedicades a la capital catalana.

La portada mostra un element clau per veure quina és la interpretació que en fa el diari del fet. La imatge que protagonitza la primera plana del diari és la cara de Josep Tarradellas sobreposada a la insígnia de la Generalitat i el titular és: “Josep Tarradellas, president de la Generalitat restaurada”. D’aquesta manera, *La Vanguardia* no només reconeix la recuperació de la institució sinó que posa èmfasi en què el màxim representant n’és Josep Tarradellas, el qual també s’elogia en una peça biogràfica en les pàgines de l’interior del diari (“Josep Tarradellas: Biografía de un luchador”). La idea que transmet *La Vanguardia* és que la Generalitat és Tarradellas i que sense la lluita del president no s’hagués produït el restabliment de la Generalitat. Sobre el president també es publiquen les seves declaracions (“Tarradellas: «Siento la ilusión de constituir el Gobierno de la Generalitat»”), que recullen l’eufòria del president pel seu retorn al país i la seva satisfacció amb les negociacions.

La segona portada del diari, a la tercera pàgina, rep el títol de “Cataluña vuelve a tener Generalitat” i hi apareix la imatge d’Adolfo Suárez moments previs a entrar al Consell de Ministres. Abans de publicar expressament els dos decrets que restableixen la institució i altres decisions preses durant el Consell del dia anterior, el diari fa una breu introducció on qualifica l’esdeveniment com a “històric” i destaca el fet que hagi quedat un tercer decret pendent d’aprovació, el del nomenament del president de la institució, però que només era una qüestió de temps, a l’espera que Tarradellas pogués fer el seu retorn a Catalunya.

Tant per l’editorial, com per les diferents peces informatives del dia, és demostra explícita i implícitament un moment d’alliberació pel diari, que després d’un obscur però encara molt recent passat franquista, en què fins i tot va veure el seu nom canviat a *La Vanguardia Española* -de fet, en la data de publicació d’aquesta edició del diari encara rep aquesta denominació-, veu aquest fet com el moment per recuperar la catalanitat que l’havia caracteritzat en les seves primeres dècades d’existència, abans de l’esclat de la Guerra Civil.

La peça editorial, sota el nom “Un pacto entre la Corona y la Historia”, representa un posicionament clar a favor d’un «fet històric» com és el de la restitució. El diari celebra que hagi imperat «l’esperit del pacte i el pragmatisme català» en les difícils negociacions a Perpinyà. A més, s’utilitza un llenguatge amb molta força i amb un cert to d’èpica, per reivindicar la identitat i la cultura catalanes. És una clara exaltació de la figura de

Catalunya al llarg de la història -citant fets com el de 1714 o la Renaixença- i també es posa de manifest la lluita constant dels catalans davant aquells que han volgut eliminar la seva identitat –elogiant a figures com Enric Prat de la Riba o Francesc Macià-. La història de la institució també es reivindica en la peça “La Generalitat, una institució que se remonta al segle XII”. Per acabar l’editorial, i fent referència al titular, es fa un elogi de la figura d’un rei «obert i jove» que volia ser «el rei de tots els espanyols» -en referència a Joan Carles I- i un president de la Generalitat que volia ser-ho «de tots els catalans» -en referència a Tarradellas-.

A part d’aquest editorial, també destaquen dues peces més d’opinió signades pels periodistes Ramon Pi i Jaime Arias, respectivament. En la primera peça (“Un nuevo equilibrio político”), tot i que l’autor és favorable al pas que s’ha donat amb el restabliment, també demostra una preocupació per l’èxit que ha tingut l’esquerra socialista i comunista a Catalunya, en referència als resultats de les eleccions generals celebrades uns mesos abans. La segona peça (“Con sobrio estilo”) relata els esforços realitzats per totes les parts perquè el restabliment acabés produint-se i es defensa el fet d’haver anteposat la recuperació dels principis democràtics a les ideologies de cada força política. A més, el periodista elogia la labor de les figures participants en les negociacions pel restabliment, principalment Sánchez-Terán i Tarradellas.

Pel que fa a l’aspecte més informatiu, com que és un fet que genera un ampli consens per part de tota la societat catalana, les opinions tant de polítics com d’actors socials i econòmics que es recullen és positiva. Unes opinions que combinen informacions pròpies i d’altres d’agències. El diari també publica els decrets que restableixen la institució (“Los textos legales”) i el text íntegre que el ministre per a les Regions, Manuel Clavero Arévalo, va fer arribar a tots els mitjans informatius («Un gran paso para que el proceso de democratización se consolide»).

Les cròniques, possiblement per la proximitat als fets i l’accés proper a les fonts, són de gran qualitat i aporten detalls poc coneguts sobre les negociacions. Destaca el pes de l’opinió i s’intenta que aplegui a tots els col·lectius i àmbits, des d’actors socials i econòmics als protagonistes polítics que han liderat el procés de restabliment.

En referència a les opinions, el ventall que ofereix *La Vanguardia* és molt complet, i publica des de les visions dels secretaris i diputats dels partits polítics de Catalunya i d’Espanya (“Tónica general entre los políticos catalanes: Satisfacción” i «Un decreto muy importante (...) para la solidaridad de los pueblos de España» (Presidente de las Cortes)) fins a les d’actors socials (“Opinión de personas vinculadas a la historia e

instituciones de Cataluña”), això sí, amb diferents matisos però totes favorables a l’acte de restabliment de la institució.

Per últim, tot i que és una nota molt breu, també és fa evident el posicionament de *La Vanguardia* en la peça “Sánchez Terán con la prensa”. En la peça, el diari diu que Sánchez Terán va demanar als mitjans catalans actuar amb «la major responsabilitat per donar suport a la Generalitat restaurada». De manera explícita, el diari identifica el ser responsable amb seguir la línia marcada per l’oficialisme. A la vegada, també s’està fent públic que un polític ha demanat als mitjans de comunicació actuar i presentar uns fets d’una determinada forma.

7.2.2. ABC Madrid

El posicionament de l’*ABC Madrid*, com reflexa en el seu editorial (“Ante el restablecimiento de la Generalitat provisional”), es manifesta en una dicotomia: és favorable a l’acte de restabliment com a tal, però en crítica les formes seguides. El diari defineix com «antidemocràtiques» les negociacions «secretes» entre el govern de Suárez i els líders polítics catalans i critica que la decisió s’hagi pres a través de «decretazo» i que no s’hagi portat el debat en seu parlamentària -sense cap garantia que el restabliment hagués estat aprovat-.

Per altra banda, tot i reconèixer que el fet és «convenient i encertat», gran part de l’editorial es dedica a posar l’èmfasi en la idea que el restabliment s’ha fet garantint la unitat d’Espanya i que això ha d’evadir qualsevol idea que porti a la Generalitat a apropar-se a «idees separatistes i que vulguin trencar la unitat d’Espanya». Tot i això, també aclareix que confia amb la «honradesa i la honorabilitat» dels polítics que han signat l’acord de Perpinyà. Per tant, el diari veu el fet necessari però mostra cautela sobre el paper que pot tenir a partir d’aquell moment la Generalitat.

Pel que fa a la portada, és destacable com hi apareix la figura completa d’Adolfo Suárez, tot i no haver format part de l’equip negociador en la reunió entre el govern central i els líders catalans –hi participa Salvador Sánchez-Terán, membre de l’equip assessor de Suárez-. Tot i això, és cert que qui pren la decisió final del restabliment és el Consell de Ministres, encapçalat pel president del govern espanyol. En la mateixa portada, i també en les peces interiors, també s’insisteixen en diversos espais que la institució ha estat restablerta amb caràcter provisional. En la segona portada (“Restablecida la Generalitat provisional”), es transcriu el missatge del ministre per a les Regions, Manuel Clavero Arévalo, emès per la televisió la tarda anterior.

En les pàgines interiors, tot i tractar-se del tema més important del dia, el restabliment tampoc presenta unes informacions massa àmplies, sent la peça més destacable

l'anàlisi que fa Pedro J. Ramírez (“Una difícil negociación a tres bandas”), periodista referència del diari durant aquells anys. La peça fa una valoració de l'escenari polític que es planteja a Catalunya arran del restabliment i de les dificultats en les negociacions per les disputes entre les diferents branques polítiques catalanes. Pel to utilitzat, s'intueix un posicionament favorable a la recuperació de la institució.

Ramírez defensa la legalitat del restabliment i elogia la unitat de la ciutadania i els polítics catalans per conquerir les seves aspiracions i ser reconeguts com un subjecte polític. Per altra banda, però, es fa una forta crítica a Josep Tarradellas, al qual el periodista defineix com un ancià, que ha mantingut la institució a l'exili sota «l'exuberància nacionalista», i que forma part «d'una generació de caps d'Estat totalitaris». Destaca també la menció a una possible clàusula que dissolia la Generalitat si les seves actuacions incomplien la legalitat de l'Estat.

La resta d'informacions del dia sobre el restabliment de la institució són “La Generalitat provisional no condiciona el contenido de la futura Constitución”, que consisteix en la publicació dels dos decrets-lleis que restableixen la institució, centrant-se especialment en les conseqüències a nivell nacional, com demostra el mateix titular; “Historia de la Generalitat”, en què es fa un repàs a la seva història des del segle XIV fins al moment contemporani; “El largo exilio de Josep Tarradellas”, on s'explica la vida i la trajectòria política del president català; i “Emoción en los medios políticos catalanes”, que és el recull de totes les opinions sobre l'acte per part de la branca política catalana. Totes elles defensades amb diferents matisos, però favorables al restabliment.

7.2.3. *El País*

El País, com reflexa en el seu editorial (“Un pacto histórico”), és clarament favorable a «l'històric» restabliment de la Generalitat. Defensa de forma evident el missatge de solidaritat entre els pobles d'Espanya i refusa que aquest pacte pugui obrir l'espai al trencament de la unitat del país. Pel diari, l'acord de Perpinyà té un doble significat: és un exemple per la ciutadania que tot i els posicionaments tan llunyans, la via democràtica és la única solució per resoldre els conflictes; i que escoltar «les justes reivindicacions» no equival a «la ruptura de la comunitat històrica espanyola». El diari també celebra que de les negociacions no en surtin «ni vencedors absoluts ni derrotats totals, i que uns hi altres hagin negociat en un taula, amb total llibertat».

A més, defineix la lluita entre les reivindicacions de les «nacionalitats històriques» i aquells que les volen reprimir com el problema més gran que deixa el llegat franquista. El diari demana utilitzar l'exemple català amb el cas basc i el missatge que dona en tancar l'editorial és força significant: «Ni els bascos podran recuperar les seves llibertats

com a poble fora d'un acord global amb la resta dels espanyols, ni els espanyols podran consolidar definitivament la democràcia sense que els bascos conquereixin les seves institucions d'autogovern». Per tant, el missatge que deixa l'editorial del diari és clar: Espanya no podia avançar cap a la democràcia sense el reconeixement explícit d'aquells territoris que històricament han reivindicat la seva existència com a actor polític, social, econòmic i cultural, i de les seves institucions d'autogovern.

La portada del diari ("Aprobado el restablecimiento de la Generalitat") està protagonitzada per una imatge de Tarradellas i una crònica del Consell de ministres que dóna llum verda al restabliment. Les peces més destacables pel seu contingut són "Los partidos catalanes valoran distintamente los decretos" i "Generalitat de Cataluña: seis siglos de historia", ambdues redactades pel periodista i corresponal a Barcelona de *El País* Alfons Quintà. El comunicador realitza una anàlisi profunda sobre les reunions pel restabliment i explica detalls poc coneguts però de gran importància. Un d'ells és la discussió entre els representants del govern espanyol i els líders dels partits polítics catalans per la fórmula que s'utilitza per anunciar el fet.

Mentre que l'equip negociador espanyol, encapçalat per Sánchez-Terán, era partidari de la «creació» de la Generalitat, els polítics catalans presents en la negociació van exigir inequívocament utilitzar «restabliment». I és un detall clau perquè «crear» significa donar origen a una cosa nova, mentre que «restablir» és tornar a establir una cosa que ja havia existit. Per tant, que finalment la fórmula triada fos el restabliment implica que el govern espanyol reconeix la legalitat republicana de la institució. I serà l'únic reconeixement explícit de la legalitat de la II República que farà el govern de Suárez.

En la segona peça elaborada per Quintà, el periodista s'alinejarà amb la idea de que l'acte es tracta d'un restabliment i no d'una creació, defensada també pels polítics catalans participants en la negociació. En un repàs a la història de la Generalitat, el periodista defensa l'existència de la Generalitat des del segle XIV i reivindica el dret dels catalans a recuperar l'Estatut d'autonomia «arravatat per Franco» al final de la guerra civil.

La tercera peça de Quintà ("Un decreto-ley aún vigente podría impedir a la Generalitat el uso del catalán") també és destacable, ja que planteja un altre tema poc tractat, però de gran rellevància, ja que adverteix que si el decret-llei al que es fa referència no es derogués, la primera institució del país no podria utilitzar la llengua catalana. En la realitat, però, aquest decret-llei no es va derogar fins al 1979, i durant aquest impàs la Generalitat va poder utilitzar el català sense cap inconvenient.

Pel que fa a Tarradellas, destaca el perfil presentat a la peça “Veintetrés años presidente de la Generalitat en el exilio”, on es fa una anàlisi biogràfica del president. Es defineix a Tarradellas com a «nacionalista i militar» i se’l compara amb el «coronel» Francesc Macià i el general Charles De Gaulle, però no s’hi veuen connotacions negatives, sinó que es parla d’homes que han actuat per defensar els ideals del seu país. També destaca l’èmfasi que es fa en la persistència i la capacitat del president per sobreviure en la política.

Les altres peces destacables del dia són “Clavero: “La autonomía ha de ser respetuosa con la unidad del Estado””, on es recull el missatge del ministre per a les Regions Manuel Clavero Arévalo, emès per televisió la tarda anterior; “Via libre en las cortes al decreto ley”, que és la crònica de la tramitació del restabliment a les Corts, i compta també amb les reaccions del president de la cambra, Antonio Hernández Gil i els diputats Joaquín Arana i Jordi Solé Tura; “Tres meses de negociaciones”, una cronologia de les dates clau que han portat al restabliment; i “El traspaso de poderes, preocupación de Tarradellas”, que recull les opinions dels protagonistes de la política catalana, inclosa la del president de la Generalitat. Són recollides per *Europa Press* i favorables al restabliment de la institució.

7.3. Aprovació de la Llei d’amnistia

7.3.1. La Vanguardia

El diari no publica l’aprovació de la Llei en la portada principal del diari, que està protagonitzada pel viatge dels monarques Joan Carles I i Sofia de Grècia a les Illes Canàries i la visita del president de Mèxic, José López Portillo, a Barcelona. En la segona portada (“Las Cortes han aprobado la amnistía”), l’aprovació sí que és el tema principal i ve acompanyat de la crònica del periodista Ramón Pi, en què destaca la lloança que al discurs de Xavier Arzallus, representant de la minoria basca-catalana, i la crítica a la intervenció parlamentària de Francisco Letamendia, del partit basc Euskal Iraultzarako Alderdia (EIA), «il·legalitzable» pel seu «independentisme programàtic», segons justifica el periodista.

Per altra banda, també destaca que l’única opinió recollida a part de les declaracions al Congrés dels Diputats és de Miquel Roca i Junyent (“Roca i Junyent: «Queremos colaborar en la construcción del estado»”), un dels dirigents de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), en un moment en què no és ni molt menys el partit més fort del país –el PDC, formació en la qual es va integrar CDC per les eleccions de 1977, va quedar en tercera posició-. La peça, a més, cobreix un acte del partit i està escrita pel periodista Ferran Monegal. És un detall força important perquè un dels trets

que definirà la línia editorial del diari en un futur serà el vincle ideològic amb els governs convergents de Jordi Pujol.

El posicionament de *La Vanguardia* pel que fa a l'aprovació de la llei és favorable. Com reflecteix en el seu editorial ("La amnistía"), el diari del grup Godó veu l'aprovació de la nova norma com un acte amb «una enorme càrrega moral» per aconseguir «la pau i l'oblit» i celebra la capacitat política de fer cas omís a «les pressions dels sectors més radicalitzats del país». Tot i això, també admet que la llei presenta algunes imperfeccions («Es lógico que la ley tanga fallos»), i de fet, critica, tot i que molt lleugerament el fet que s'exculpi aquelles persones que van jutjar a les persones amnistiades («No ignoramos [...] que la amnistía no es un sistema de medidas que culpe al juzgador pasado, ni ponga en duda a la ley»). Malgrat el reconeixement d'aquests «errors», el diari prioritza la pau que comporta la norma i demana que, davant el gran consens polític i social que ha generat, no s'organitzin manifestacions en contra de l'amnistia.

A més, també té un gran valor la peça "Amnistías e indultos desde 1936". Tot i ser una peça de l'agència *Cifra*, es fa una anàlisi històrica de les amnisties i indults que hi ha hagut a l'estat durant el segle XX. És destacable veure com el diari presenta les amnisties de tota l'època franquista i remarca com l'any 1939 el dictador va amnistiar totes aquelles persones que van participar en el cop d'estat contra la Segona República.

La resta d'informacions del dia vinculades amb l'amnistia són "El Congreso aprobó la proposición de ley de amnistía", una crònica que recull les declaracions dels líders polítics al Congrés dels Diputats i on la crítica se centra en el diputat d'Alianza Popular, Antonio Carro Martínez, al que s'acusa d'haver fet un discurs amb «mala intenció política» per defensar l'abstenció del partit a l'aprovació de la llei; "El Senado también aprobó la amnistía", la crònica de l'aprovació de la llei al Senat, elaborada per *Europa Press* i que també resumeix en una frase les declaracions d'Adolfo Suárez, Felipe González, Santiago Carrillo i Lluís Maria Xirinacs; i ("AMNISTIA: Texto íntegro de la Ley aprobada"), que recull el contingut de la llei aprovada.

7.3.2. ABC Madrid

Pel que fa a la portada ("La amnistía, aprobada en las cortes"), es presenta una imatge del panell del Congrés reflectint els resultats de la votació al Congrés. Sota el títol es llegeix un paràgraf on s'explica breument les sessions d'aprovació de la llei al Congrés i al Senat. En la segona portada ("La amnistía quedó aprobada ayer por el Congreso y el Senado"), tot i que es titula fent referència a l'aprovació de la llei, en la peça es parla sobretot de la visita del president de Mèxic al Congrés i al Senat. Sobre la votació de la

lleï, el diari destaca que s'hagi avançat cinc dies i ho associa a la necessitat de posar fi a la «nova onada de terrorisme sorgida al País Basc».

El diari és favorable a l'acte d'aprovació de la lleï d'amnistia, però l'editorial (“Por abrumadora mayoría, punto y aparte”) presenta diferents matisos. Comença demanant que la lleï sigui «per a la vida, no per a la mort», mentre que també agraeix la feina de les «Forces d'Ordre Públic». D'alguna manera, es pot interpretar com una referència al fet que no s'amnistiï a persones que hagin atemptat contra les forces de l'autoritat. *ABC Madrid* defensa que l'aprovació de la lleï marca «una clara frontera entre dos temps», acabant amb «l'afany de revenja» i obrint un període de «comprensió i de suma d'esforços» que assegurï una convivència democràtica. Per això, el diari demana deixar enrere els períodes de manifestacions, vagues i assegudes.

Per altra banda, però, també parla d'una amnistia «generosa» que ha afavorit especialment al poble basc, al que demana compromís per a «la reconciliació, la integració i la convivència pacífica». El missatge que transmet la peça és que no s'utilitzi l'amnistia perquè es puguin produir alteracions de l'ordre públic amb impunitat. En les últimes paraules de l'editorial, el diari celebra l'inici d'una «nova etapa de pau, ordre i justícia» i confia en el fet que la mesura aprovada per les Corts no signifiqui «tolerància» sinó un repudi absolut cap a la violència.

Seguint amb els articles d'opinió, el polític i advocat José María Ruiz Gallardón escriu en la seva columna un article (“Amnistía”) on elogia alguns diputats que «han salvat el seu vot d'acord amb la seva ideologia» -fent referència probablement a Alianza Popular per la seva abstenció durant la votació de la lleï-. A més, opina que la lleï és massa flexible i que no implicarà la finalització dels atemptats terroristes, fent referència sobretot a Euskadi Ta Askatasuna (ETA) i al País Basc. Gallardón es mostra crític amb l'actuació del govern Suárez i proposa que l'executiu i el parlament explorin l'aprovació d'altres lleïes que «assegurin la seguretat de l'Estat» i siguin l'alternativa a l'amnistia aprovada. La conclusió del columnista és que s'ha d'acabar amb un presumpte excés de tolerància i permissivitat i imposar «l'Imperi de la lleï».

En referència a les peces informatives, el format seguit per tractar els fets del Congrés i del Senat és la mateixa. Hi ha una columna amb una petita crònica signada per un periodista, amb alguns elements valoratius; i una crònica molt més àmplia i detallada, firmada pel diari i purament explicativa, sense valoracions extremes. En les cròniques més breus (“Sesión doblemente històrica” i “Pleno referendo de la amnistía”) es destaca que tot i que tots els partits –excepte Alianza Popular- han votat a favor de la lleï, els diferents representants polítics van expressar el desacord en algun aspecte de la norma durant

les seves intervencions. Les dues peces se centren també en la visita del president de Mèxic a les dues corts legislatives. De fet, quan es parla de la sessió «doblement històrica» es fa en referència a l'aprovació de la llei i a la visita del president mexicà.

Per altra banda, en les peces més àmplies (“El Congreso aprobó la proposición conjunta de ley para la amnistía” i “Senado: Abrumadora mayoría de votos a favor de la amnistía:”) es fan les dues cròniques més detallades i àmplies de les sessions parlamentàries que van votar l'aprovació de la llei. Es recullen totes les intervencions dels portaveus dels partits polítics, d'Adolfo Suárez i també les opinions d'altres líders de la política del moment, com Felipe González o Santiago Carrillo. Es torna a fer referència al desacord d'alguns partits en les mesures concretes que inclou l'amnistia sobre la qual acaben votant a favor, perquè tot i les discrepàncies que poden mantenir, consideren necessària la posada en marxa de la llei.

Per últim, la peça “Ciento veinte presos políticos, en las cárceles españolas” és una explicació de com funcionarà el procés d'amnistia, detallant els noms i cognoms dels presos polítics i l'organització a la qual pertanyen. En aquesta llista hi apareixen presos membres d'ETA, el Frente Revolucionario Antifascista i Patriota (FRAP), els Grupos de Resistencia Antifascista Primero de Octubre (GRAPO), el PCE, la Confederación Nacional del Trabajo (CNT) i el Front d'Alliberament de Catalunya (FAC). La publicació de la peça en un diari de tendència més aviat conservadora i dretana sorprèn pel fet que el diari reconeix a aquestes persones privades de llibertat com a presos polítics, tot i pertànyer o estar vinculats a formacions de tendència comunista o nacionalista, que com s'ha mostrat en els diversos editorials analitzats i per la pròpia història del diari, són ideologies totalment contraposades a les que defensa *ABC Madrid*.

7.3.3. *El País*

El diari obre la seva edició amb una portada (“Las Cortes aprobaron la amnistía”) on es defensa que els límits de la llei «és el màxim a què es pot arribar en l'actual moment polític». Però el que més sorprèn d'aquesta primera plana és la imatge que la protagonitza, on apareix el diputat d'Alianza Popular, Fernando Silva, inclinat cap endavant amb els braços recolzats a l'escó que té davant seu i amb els ulls tancats. Al peu de foto s'explica que el diputat conservador va mostrar el seu «avorriment» durant la sessió. Per una banda, s'està informant objectivament dels fets però també s'intueix un to favorable de l'aprovació de la llei, i sobretot una crítica –i fins i tot un intent de ridiculització, ja que informativament no és massa rellevant veure en portada la imatge d'un diputat recolzat al seu escó- a Alianza Popular, que es farà evident també en les peces interiors del diari.

Pel que fa al posicionament editorial (“Amnistía al fin”), el missatge del diari és claríssim: la llei és necessària per avançar i deixar enrere les responsabilitats del passat. El diari celebra l’aprovació de la «tan esperada i desitjada» llei d’amnistia però també sorprèn una molt moderada crítica de les anteriors mesures proamnistia aprovades pels governs d’Arias i Suárez. Però on el diari adopta el seu posicionament més crític és amb l’actuació parlamentària d’Alianza Popular. El diari parla d’una compareixença «desafortunada i entristidora», però està d’acord amb una de les idees que va exposar el partit de Manuel Fraga: aquesta ha de ser l’última amnistia col·lectiva que es realitzi.

Tot i que és un editorial, i per tant, el gènere predominant és l’opinió, també es dedica una bona part de la peça en explicar la llei i en diferenciar el procés d’amnistia del que suposaria un d’indult. Defensa l’amnistia perquè té una voluntat de «despenalització», al contrari que l’indult, que només «extingeix les penes, però no la responsabilitat». L’amnistia es defineix com un acte «excepcional [...] per la necessitat de fer “borrón y cuenta nueva”» i es finalitza l’editorial fent una crida a «mirar cap endavant, oblidar les responsabilitats de la guerra civil i fer abstracció de la dictadura». Mirar enrere, pel diari, només ha de ser per impedir repetir els mateixos errors i, tot i que defensa que un poble ha de mantenir la seva memòria històrica, també afirma que aquest record no pot servir per mantenir «els rancors del passat».

En la secció d’opinió, a més d’aquest editorial, també hi ha la veu de l’escriptor i periodista valencià Manuel Vicent. La peça “¡Hermanos, daos la paz!”, una hibridació entre la crònica i l’opinió, es diferencia en la seva forma de la resta d’articles del diari -i de la premsa de l’època analitzada fins ara- per un llenguatge allunyat de l’estricta seriositat i amb una gran quantitat de figures metafòriques. Tot i això, també es defensa l’aprovació de la llei i s’elogien els discursos que en defensaven el seu vot a favor, mentre que es fa una dura crítica cap a Alianza Popular per no haver acceptat -ni aplaudit- l’amnistia. El llenguatge més desenfadat afegeix fins i tot un to còmic -i ridiculitzador cap a Alianza Popular- a la peça.

En referència a la part informativa del dia, destaca l’anàlisi del periodista Bonifacio de la Cuadra (“Las Cortes consagraron la reconciliación nacional”), que en la línia de l’editorial del diari, destaca l’èxit de la política del pacte de l’UCD i la responsabilitat mostrada per les esquerres, tot i les limitacions en la llei denunciades en les seves intervencions parlamentàries. La crítica se centra altre cop en Alianza Popular, definit com un partit polític que «s’identifica amb l’època que la llei vol revisar», és a dir, la dictadura franquista. A més, reconeix al País Basc com «el poble més castigat» per la repressió de la dictadura. Pel que fa als fets del dia anterior, també es recullen les cròniques “Todos apoyaron la amnistía”, sobre la sessió celebrada al Congrés dels Diputats, i “El

Senado apoyó la ley aprobada en el Congreso”, sobre la sessió produïda al Senat. Són peces neutrals que recullen els discursos dels representats polítics a les dues cambres. De la primera n'és destacable que es defineix el diputat Antonio Carro (AP) com un «exministre franquista». Carro va ser ministre de la Presidència del gener de 1974 fins al desembre del 1975 i va firmar, entre d'altres, la sentència de l'anarquista i antifeixista català Salvador Puig Antich.

Per últim, la notícia que més es desmarca de la línia informativa del diari, enfocada clarament a la voluntat de restar importància a les opinions contràries a l'aprovació de la llei, és “Once organizaciones vascas consideran incompleta la ley”, elaborada i signada pel periodista i corresponal de *El País* a Bilbao, Javier Angulo. En la peça es detalla l'oposició de diverses organitzacions del País Basc a la posada en marxa de la nova norma perquè, segons defensen, no recull l'alliberament de totes aquelles persones empresonades per delictes de caràcter polític. Tot i que sorprèn la seva publicació per aquesta voluntat de menysvalorar les opinions contràries a la llei, no és pot entendre la reivindicació com una crítica com a tal, ja que no es mostra una opinió contrària a l'aprovació, però sí que es denuncia el fet que no s'aconsegueix una amnistia total i completa.

La resta de peces informatives del dia són “Contenido de la ley: amnistía política y laboral”, en què es relaten els delictes que s'inclouen dins de la llei aprovada i les dates en les quals és aplicable; “Ampliaciones sucesivas de la amnistía”, que és el recompte de les persones reconegudes com a preses polítiques i la organització a la qual pertanyen. També s'analitzen les amnisties anteriors, tant la franquista del 1936 com les realitzades l'any 1976 i 1977; i “Los exmilitares de la UMD presenciaron la sesión”, on es recullen les declaracions dels membres de la Unión Militar Democrática (UMD), sancionats i apartats de l'exèrcit i sense ser inclosos en l'amnistia, i es reflecteixen les declaracions realitzades per Adolfo Suárez, Felipe González, Santiago Carrillo i Lluís Maria Xirinacs.

8. Resultats

En l'àmbit quantitatiu és indubtable que els tres fets estudiats són els esdeveniments del dia per a cada un dels mitjans. Un resultat força evident, ja que s'estan analitzant tres fets claus durant la Transició, que posen solució a tres incompatibilitats democràtiques que havia deixat el franquisme: partits il·legalitzats per defensar els seus plantejaments, institucions legítimes i legals suprimides i persones empresonades per actuar d'acord amb les seves idees i conviccions polítiques.

Tot i que pel que fa a formats cada mitjà de comunicació té la seva pròpia essència, trobem factors molt semblants pel que fa a l'organització de les planes del diari. En un context de crisi econòmica i tenint en compte que estem parlant d'una premsa en plena recuperació -o tot just en els primers mesos d'existència, com és el cas de *El País*-, la publicitat té un protagonisme desmesurat. L'exemple més gran n'és *ABC Madrid*, que té dues portades, una en primera plana, i l'altre que sol aparèixer entre les pàgines tretze i disset, sent les pàgines d'entremig la gran majoria de contingut comercial. *La Vanguardia* també segueix el format de doble portada, tot i que en aquest cas, només hi sol aparèixer una plana de publicitat entremig de les dues pàgines que presenten l'actualitat informativa del diari.

Ens trobem també en una etapa encara molt primària de trànsit cap a l'establiment d'un sistema de llibertats sòlid, que evidentment, també afecta l'exercici del periodisme tant castigat durant els quaranta anys de censura. Moltes de les redaccions no opten per generar continguts i temes propis perquè encara es respira un cert temor que la seva línia editorial posi en perill el procés d'evolució cap al model democràtic. Això implica que moltes de les informacions publicades pertanyin a les agències de notícies. Amb això, els diaris s'asseguraven no allunyar-se de la línia governamental, ja que aquestes agències tenien el seu origen en el franquisme i seguien vinculades al poder polític.

En aquest sentit destaquen Europa Press, creada l'any 1957 per membres de l'Opus Dei i de la família Luca de Tena, responsable també de la creació del diari *ABC*; Pyresa, creada l'any 1945 i concebuda com una agència d'informació del grup comunicatiu Prensa del Movimiento; i l'Agència EFE, creada l'any 1939, i segons el ministre d'Interior en aquell moment, el franquista Ramón Serrano Suñer, significat el seu nom la lletra inicial de la Falange. Per tant, cal tenir en compte que moltes de les informacions provenen de tres agències creades durant el franquisme, i que per tant, la seva versió dels fets encara seguia la línia institucional i oficialista.

Per contra, el nombre de periodistes que apareixen a les planes dels diaris, almenys signant les peces informatives, són molt pocs. En aquest aspecte, en els nou diaris analitzats, *La Vanguardia* és el mitjà on apareix el nom de més periodistes, amb un total de sis (Federico Abascal Gasset, Ramón Pi, Margarita Saénz-Díez, F. Llorens Pascual, Jaime Arias i Ferran Monegal), mentre que a *El País* només hi apareix el nom de tres (Alfons Quintà, Bonifacio de la Cuadra i Javier Angulo) i a l'*ABC Madrid* el de dos (Pedro J. Ramírez i José María Fernández-Rúa).

Un altre dels factors comuns en els tres diaris és la publicació íntegra dels textos jurídics que legalitzen el Partit Comunista d'Espanya, restableixen la Generalitat de Catalunya i

posen en mara la Llei d'Amnistia. Es tracta d'una pràctica que sorprèn perquè informativament són documents que no presenten un gran interès, però la seva publicació es pot centrar en l'interès de donar un aspecte de legalitat a totes les decisions que estava prenent el govern central, i d'aquesta manera legitimar-les també davant la opinió pública.

Seguint amb la part quantitativa de l'anàlisi, i tornant altre cop a la idea que estem tractant tres fets de gran rellevància, el volum d'informacions no és el mateix per a cada diari. En el cas de *La Vanguardia*, el seguiment sobre la legalització del PCE és mínima i només es limita a recollir quatre peces: el decret polític que autoritza el retorn del partit a la legalitat, les opinions dels protagonistes polítics i dues opinions del diari –un editorial i una columna-. Per contra, el gran fet pel diari serà el restabliment de la Generalitat, que comptarà amb un total de setze peces. Hi ha dos aspectes que el fan el gran acte informatiu pel diari del grup Godó: un interès editorial clar favorable al restabliment i una proximitat tant als fets com a les fonts protagonistes de l'acord. Com s'ha reflectit en l'estudi, és un moment estel·lar pel diari, i així es demostra també en la cobertura informativa que en fa el diari.

Pel que fa als dos diaris de Madrid, a escala quantitativa el nivell d'informacions és molt similar en els tres esdeveniments. Mentre que el restabliment de la Generalitat protagonitza en els dos diaris fins a vuit peces, *El País* aporta més informacions que *ABC Madrid* sobre la legalització del PCE i sobre la Llei d'Amnistia –deu a vuit i deu a nou, respectivament-. Pel que fa a *La Vanguardia*, sobre la Llei d'Amnistia presenta en el seu diari un total de set peces.

Per tant, en relació amb aquests dos últims fets, la tendència és inversament proporcional al fet del restabliment de la Generalitat. Mentre que per *La Vanguardia*, tot i que són temes que protagonitzen la portada i és el primer del qual es parla a les planes interiors, el volum de les informacions és molt més reduït que el dels dos diaris de Madrid, l'*ABC Madrid* i *El País*, que fan una cobertura més gran i detallada dels esdeveniments.

Passant a la part qualitativa, per estudiar el paper de la premsa és evident que la peça clau són els editorials. I aquí distingim tres graus d'opinió per a cada fet que tenen trets comuns i trets totalment diferents. I començant per l'esdeveniment més previ, el de la legalització del Partit Comunista d'Espanya, es recullen dues opinions a favor, les de *La Vanguardia* i *El País*, i una clarament contrària, la d'*ABC Madrid*.

Les dues opinions a favor de la legalització es mouen en una doble dicotomia molt semblant: a favor de la legalització però en contra del comunisme. Tant *La Vanguardia*

com *El País* defensen la decisió com un pas necessari per assolir la democràcia plena però mostren reticències sobre el paper del PCE en aquest nou sistema. Mentre que el diari del grup Godó posa l'accent en el límit al dret d'associació, el diari que més endavant formaria part del Grupo Prisa centra la crítica al PCE posant l'exemple del funcionament d'aquesta ideologia als països de l'est i fent una crida al moviment comunista de l'Europa occidental a desmarcar-se de l'autoritarisme de Moscou i acceptar les regles del nou escenari democràtic que s'estava establint no només a l'Estat espanyol, sinó també a tots els països del vell continent. Tot i això, dels dos editorials es reflecteix un vocabulari molt respectuós i en cap moment se centra en un atac injustificat cap al PCE. Els dos diaris coincideixen en donar el vistiplau a la mesura, però l'elogi al govern de Suárez és molt més evident en el cas de *El País*.

Per altra banda, l'editorial de l'*ABC Madrid* és sense cap mena de dubte el més agressiu dels nou que han estat analitzats en aquest estudi. L'hostilitat tant cap a la legalització del PCE com cap al moviment comunista es fa evident en un discurs incendiari i un vocabulari molt agressiu. El diari emmarca el comunisme com un moviment totalitari i feixista i culpa els membres del PCE i a altres partits i organitzacions d'ideologia propera com els grans culpables de la Guerra Civil. Una afirmació gravíssima, tenint en compte que el conflicte comença amb un cop d'estat del bàndol feixista contra la legalitat i la legitimitat de la Segona República. La crítica cap al govern Suárez també és la més forta de tots els editorials analitzats i transmet la idea que amb l'allau de legalitzacions a partits i organitzacions polítiques, el govern central s'allunyava dels objectius d'estabilitat i pau social i obria la porta a què aquests nous partits instaressin un règim marxista-leninista, res més llunyà de la realitat, ja que encara que aquesta fos la voluntat del PCE, la seva força no semblava tan grandiosa com per fer tremolar el sistema.

ABC Madrid acusa Suárez de ferir la sensibilitat dels espanyols més sans, lleials i patriotes, establint una clara separació entre espanyols, precisament el contrari al que reivindicaven els defensors de la Transició cap a la democràcia. Tot i les crítiques, també defensa com a diari que la decisió s'emmarca dins la legalitat. Per tant, tot i que es critica al president del govern, desvinculant-se de forma evident de la línia institucional marcada per l'oficialisme, es vol mostrar en tot moment que el que ha fet l'executiu no implica la realització d'un acte que suposi una il·legalitat.

Passant a l'acte de restabliment de la Generalitat, el consens editorial és clar, ja que els tres diaris s'hi mostren favorables, però també en diferents graus. Com ja s'ha comentat, l'esdeveniment és un moment alliberador per *La Vanguardia* i no només es demostra una postura favorable, sinó que inclús es pot parlar d'un moment de celebració, La mostra més evident és la crida a omplir els carrers i els balcons de Catalunya amb la

senyera. El catalanisme conservador, un tret característic del diari abans de l'esclat de la guerra, havia tornat per quedar-se.

L'opinió transmesa pels dos diaris de Madrid, tot i ser favorable, planteja dos enfocaments alternatius. *El País* és el més proper al posicionament de *La Vanguardia* i veu l'acord com una demostració clara que l'encaix de Catalunya i la resta de nacionalitats històriques dins l'Estat passa inequívocament pel pacte i el diàleg, i que això no implica que la unitat d'Espanya estigui en perill, sinó tot el contrari. A més, veu en la via catalana el camí per resoldre el conflicte al País Basc, que en aquells moments, amb la presència d'ETA, era molt més difícil. Per altra banda, *ABC Madrid* interpreta el pacte entre el govern Suárez i els polítics catalans com un mal necessari i transmet la sensació que la confiança no és total en què el retorn de la Generalitat no s'utilitzi per fer revifar les reivindicacions nacionalistes o independentistes.

En aquest cas, el distanciament respecte als fets que succeeixen sobretot a Perpinyà i Catalunya afecta en menor mesura a *El País*, que amb el paper del corresponsal a Barcelona, Alfons Quintà, ajuda a transmetre una proximitat als fets i als protagonistes i aporta un tracte informatiu únic que *ABC Madrid*, per aquesta manca d'informació de primera línia, no aconsegueix.

Per últim, en el fet de l'aprovació de la Llei d'Amnistia, hi trobem probablement els tres editorials amb més semblances dels que s'han analitzat. Els tres diaris reflecteixen la necessitat d'aprovar aquesta llei tot i que, mentre que *La Vanguardia* i *El País* reconeixen que la mesura té limitacions, però elogien la capacitat dels partits polítics de sobreposar la pau i l'estabilitat a la seva ideologia, *ABC Madrid* critica la generositat de la llei fent referència sobretot al fet que es pugui amnistiar persones que han realitzat atacs sobre les forces d'autoritat.

ABC Madrid s'alinea amb l'opinió d'Alianza Popular, enfocada en el sentit que la llei és necessària però que ha de ser l'última amnistia i que no pot implicar una llibertat absoluta per perpetuar nous actes delictius. Per altra banda, els altres dos diaris es mouen en l'opinió de la majoria de partits. Tot i això, el conjunt de la política i la premsa analitzada coincideixen en el fet que la llei és necessària per oblidar.

Si féssim una anàlisi global de les peces del diari, la conclusió general és que trobem una diferenciació de gèneres molt gran. Aquelles peces que són de caràcter informatiu es dediquen a relatar els fets de manera objectiva mentre que les d'opinió es dediquen a aportar una visió subjectiva. Evidentment hi ha excepcions en què es produeix una hibridació entre gèneres i una crònica pot implicar visions subjectives, però la línia general és aquesta: el que és informació és imparcial i el que és opinió implica

subjectivitat. Tot i que la peça informativa essencial és la notícia, també hi predomina la crònica, i fins i tot alguns diaris en publiquen més d'una parlant del mateix fet.

Pel que fa a la titulació, una de les parts més importants de qualsevol peça, sinó la que més, ja que és el primer en què el lector es fixa, és difícil establir un criteri comú. Moltes de les peces informatives, probablement pel seu origen d'agències, tenen titulars totalment objectius i merament descriptius de la informació que els succeeix. Però també trobem en moltes peces titulars subjectius i que indueixen al lector a entendre els fets d'una manera concreta, probablement perquè en aquest cas o bé l'agència de notícies ha enviat un titular subjectiu, o bé la peça ha estat produïda des de la redacció del diari o bé perquè el mateix diari ha modificat el titular que l'agència de notícies havia redactat. En el cas de les peces d'opinió, el titular està dedicat clarament a resumir en una breu frase el posicionament del diari o del periodista en qüestió.

9. Conclusions

Les premisses inicials en les quals es fonamentava aquest estudi eren les següents:

- Adolfo Suárez va fer un gir de 180 graus a la seva figura per guanyar-se la confiança de la premsa i de la totalitat de l'opinió pública.
- La premsa va sacrificar la crítica al poder polític en benefici d'evolucionar cap a un model més democràtic i garantir la pau social.

En finalitzar el projecte, les dues idees es poden donar per validades.

Pel que fa a la primera hipòtesi, en referència a l'adaptabilitat d'Adolfo Suárez a les necessitats que requeria el moment, és una capacitat que es veu en els tres fets estudiats. Suárez no era comunista, ni era partidari de restablir una institució amb legitimitat republicana, com la Generalitat i la majoria dels amnistiats per la llei promulgada pel seu govern van ser lluitadors contra el franquisme del qual el primer president de la democràcia espanyola va formar part. Però Suárez va acceptar legalitzar el PCE, restablir la Generalitat i redactar i aprovar la Llei d'Amnistia perquè les conseqüències de no fer-ho haguessin estat devastadores.

L'únic i primari objectiu de la Transició espanyola era passar d'una dictadura a una democràcia amb tots els mals menors possibles per evitar un mal major. Si no s'hagués obert la porta del sistema a partits il·legalitzats, si no s'hagués recuperat la legitimitat de Catalunya i el seu govern com a un subjecte polític o si no s'hagués alliberat a desenes de presos polítics molt probablement tampoc hagués existit el model de monarquia i democràcia parlamentària que han regit l'estructura de l'Estat des de la mort del dictador fins el dia d'avui.

I on seríem ara si no s'haguessin pres aquestes decisions? És impossible saber-ho. Però una idea la va donar el mateix Suárez, que com es va descobrir el novembre de 2016, en una entrevista realitzada l'any 1995 va confessar que va incloure les paraules «rei» i «monarquia» en la Llei de Reforma Política, aprovada en votació ciutadana el 15 de desembre de 1976, per evitar un referèndum entre la monarquia i la república, en què segons el president espanyol, hi havia enquestes que assenyalaven una victòria de l'opció republicana⁶.

I de la mateixa manera que Suárez sempre va ser conscient que calia deixar en un segon pla la ideologia en benefici d'evitar un nou conflicte, també van fer-ne la mateixa lectura les forces d'oposició. I tampoc era fàcil, perquè *de facto*, van acceptar les condicions dels guanyadors imposades als perdedors i el manteniment d'un sistema que eren conscients que reproduiria moltes de les estructures de funcionament del franquisme, començant pel mateix president del govern, que havia estat secretari general del Movimiento, el partit polític únic de la dictadura. Però calia anteposar-ho tot a la urgència d'evitar una nova guerra. Santiago Carrillo va renunciar a la bandera tricolor republicana i Josep Tarradellas a l'estelada. La majoria de l'oposició política va renunciar a revisar els despropòsits i barbaritats del franquisme a canvi d'amnistiar persones que havien estat empresonades per lluitar pacíficament pels seus ideals.

I pel que fa a la premsa, i passant a la valoració de la segona hipòtesi, el paper realitzat és el mateix que el de la política. L'exemple més clar el trobem en la Llei d'Amnistia. Els diaris reconeixen els defectes que conté la llei, però tot i això, la idea principal és que cal oblidar el passat per poder tirar endavant. I l'oblit, com anys enrere es va demostrar, no era la solució. Les denúncies d'associacions de defensa i promoció dels drets humans i fins i tot de les Nacions Unides demostren que aquesta llei va ser utilitzada per emparar les atrocitats del franquisme. De la mateixa manera que va fer el dictador, molts dels valedors del franquisme han mort al seu llit sense haver de donar resposta als seus actes durant la dictadura.

Molt probablement ni l'oposició política ni la premsa podia preveure que aquesta llei fos l'empara legal per la qual anys enrere els grans càrrecs del franquisme quedarien impunes pels seus actes. I encara que algun mitjà de comunicació en fos conscient, probablement tampoc s'hauria fet públic, ja que tot i que s'intuïa un lleuger context de llibertats, els diaris analitzats actuen amb molta precaució davant allò que poden o no publicar. Si Suárez i el seu govern van promulgar aquesta llei amb l'objectiu d'exculpar

⁶ Adolfo Suárez admitió que la Monarquía habría perdido en un referèndum. El Periódico. [<https://www.elperiodico.com/es/politica/20161118/entrevista-adolfo-suarez-referendum-monarquia-5637979>]

la cúpula política, judicial i policial del franquisme és una pregunta sobre la qual difícilment mai en coneixerem la resposta.

Tot i això, no tots els mitjans segueixen la mateixa línia periodística. El cas de *El País* cal entendre'l com un producte periodístic preparat per dirigir informativament la Transició. El suport a Suárez és explícit perquè l'objectiu de la seva creació era convertir-se en el diari de la democràcia. Un mitjà sense història i sense la càrrega que suposava haver estat un diari amb antecedents del franquisme. Madrid ja tenia un gran diari conservador i amb un paper important per sostenir la dictadura com era l'*ABC Madrid* i en necessitava un de progressista. Per això es crea *El País*. Quan el projecte centrista de Suárez comença a desfer-se, molt intel·ligentment la direcció del diari dirigida per Juan Luis Cebrián -una de les figures clau de la Transició en l'àmbit del periodisme- evoluciona cap a postures més esquerranes, fet que fa que se'l vinculi durant dècades amb el PSOE de Felipe González i més endavant amb el de José Luis Rodríguez Zapatero. El sentit d'adaptabilitat del diari durant els seus quaranta anys d'existència és molt gran i sempre ha sabut abraçar l'espectre ideològic de la societat que cap mitjà estava cobrint.

Per altra banda, l'*ABC Madrid* parteix cap a la Transició sent un dels mitjans més importants per l'acceptació i la legitimació del franquisme tant per part de la societat espanyola com davant l'opinió internacional, facturant una xifra d'entre 100.000 i 200.000 exemplars durant els quaranta anys de dictadura. Mentre que *El País* parteix sense el pes del franquisme al darrere i d'aquí se n'extreu la clau de l'èxit, en el cas d'*ABC* la seva supervivència es va basar en un plantejament clar: renovar-se o morir. Per això accepta recuperar una institució com la Generalitat, tot i que significava reconèixer part de la legalitat republicana; i per això accepta també amnistiar els opositors del franquisme. Ho fa amb reticències però tornant a la mateixa idea de sempre: són mals menors per evitar un mal major.

En aquest cas, però, hi va haver una línia vermella creuada pel govern de Suárez i que el diari no va acceptar: la legalització del PCE. És probablement la decisió més arriscada que va prendre el president espanyol i la que menys acceptació social podia tenir, per això el diari veu un espai de crítica al govern, tot i això, sense desviar-se massa de la línia oficial i enfocant l'atac sempre cap al comunisme. De fet, en una de les seves peces destaca que Suárez no ha vulnerat la llei en la legalització del partit.

D'aquells anys de Transició també s'establirà un binomi pràcticament monopolista que tradueix l'ordre polític a la premsa, i que s'ha mantingut fins ben entrada la segona dècada d'aquest segle. Dos partits polítics i dos diaris generalistes. Partit Socialista

Obrer Espanyol i Alianza Popular -posteriorment Partit Popular-. *El País* i *ABC*. Dos models de societat, una lluita per passar un per sobre de l'altre i una disputa política i econòmica que s'ha anat alternant però que mai ha perdut el poder.

I el mateix es podia dir a Catalunya fins que la lògica independentista-unionista va passar per sobre de l'eix tradicional d'esquerra-dreta. L'any 1978 neix *El Periódico*, que d'alguna manera es converteix en *El País* català, un diari de caràcter progressista i sense història, el que implicava també no tenir el llast d'haver col·laborat amb el règim franquista. Amb aquests dos diaris s'establí un model molt semblant a l'espanyol: *La Vanguardia* a la dreta i *El Periódico* a l'esquerra.

I aquesta és la situació fins el dia d'avui. Els temps canvien i les societats evolucionen. Internet i les noves tecnologies han obert noves portes a la política i a la comunicació. Han aparegut nous partits polítics i nous diaris que posen en dubte la fortalesa del model binari tant en la política com en la comunicació i que seran dignes d'anàlisi en un futur cada vegada més immediat. El repte del periodisme pels anys que venen és tenir la capacitat d'establir un model de mitjans plural i que pugui arribar a tothom, capaç d'explicar les coses com són.

El biaix de la ideologia no es pot eliminar, perquè per bé o per mal, és una condició inherent dels éssers humans, però sí que cal fomentar el pensament lliure de la societat. Que els mitjans de comunicació i els professionals que els conformen ofereixin les seves opinions està bé, i de fet, és necessari. Cal escoltar el què pensa tothom: els experts i els no tan experts. Però per sobre de tot cal entendre que ni el periodisme, ni la política ni qualsevol altra força major existent ni pot ni ha d'obstaculitzar el camí que les societats humanes, de forma lliure i autònoma, decideixin seguir.

10. Bibliografia

Borrat, Héctor (1989). *El periódico, actor del sistema político*. Barcelona: Anàlisi: quaderns de comunicació i cultura, nº 12, p. 67-80 Disponible a: <https://ddd.uab.cat/pub/analisi/02112175n12/02112175n12p67.pdf> [Data de consulta: 10/06/2020]

Dumall, Juancho (2017). *El dissabte sant roig de la legalització del PCE*. El Periódico. Disponible a: <https://www.elperiodico.cat/ca/quadern/20170409/dissabte-sant-roig-legalitzacio-pce-5959384> [Data de consulta: 04/05/2020]

Ester Mucientes. *La televisión que cambió tu vida*. El Mundo. Disponible a: <https://lab.elmundo.es/evolucion-tv/> [Data de consulta: 08/03/2020]

Fontana, Josep (2014). *La formació d'una identitat: Una història de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial

Gavín, Víctor (2019). *Què van significar a nivell català les eleccions estatals de juny de 1977?* Sapiens. Disponible a: https://www.sapiens.cat/epoca-historica/historia-contemporania/que-van-representar-a-nivell-catala-les-primeres-eleccions-generals-democraticues-a-espanya_200786_102.html [Data de consulta: 06/05/2020]

Hemeroteca ABC Madrid. Disponible a: <https://www.abc.es/archivo/periodicos/>

Hemeroteca El País. Disponible a: <https://elpais.com/diario/>

Hemeroteca La Vanguardia. Disponible a: <https://www.lavanguardia.com/hemeroteca>

Huertas, Josep Maria (2006). *Una història de "La Vanguardia"*. Barcelona: Angle.

Olmos, Víctor (2002). *Historia del ABC*. Barcelona: Plaza y Janés.

Pujol, Enric (2017). *El retorn del president Tarradellas i el restabliment de la Generalitat de Catalunya, 40 anys després*. Eines 30. La nació al segle XXI: replegament o evolució?, Fundació Irla. Disponible a: https://irla.cat/wp-content/uploads/2018/02/Eines30_arxiu_pujol.pdf [Data de consulta: 11/05/2020]

Annex

Número de fitxa	1
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	5-6
Secció (si n'hi hagués)	Segona portada (la primera és publicitat)
Títol de la peça	Desde anoche, el Partido Comunista ya es legal
Subtítol de la peça	La decisión se adoptó tras el informe del fiscal del Reino
Autor	La Vanguardia / Agència Cifra
Extensió / Localització	Meitat de superior de cada una de les pàgines
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Neutre, sense biaixos ideològics. Titular informatiu.
Conclusions	Recull la resolució del Tribunal Suprem i avança que hi pot haver una futura legalització del PSUC. És únicament de caràcter informatiu.

Número de fitxa	2
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	7
Secció (si n'hi hagués)	Tribuna de La Vanguardia
Títol de la peça	Dentro de la ley
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia

Extensió / Localització	Columna en la part superior esquerra. No és la peça de la Tribuna més destacada.
Tipus de peça	Article d'opinió
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Adolfo Suárez
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	Causalitat
Llenguatge utilitzat	Cautelós. Accepta la legalització però adverteix que el PCE es pot saltar la llei.
Conclusions	La legalització del PCE es presenta com un pas més cap a un país democràtic. Defensa que el fet es troba dins la llei, però avisa de possibles sancions si "es sobrepassen els límits del dret d'associació". També valora la necessitat dels partits socialistes i de centre de poder confrontar amb els comunistes.

Número de fitxa	3
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	9
Secció (si n'hi hagués)	Información nacional
Títol de la peça	Opiniones tras la legalización del Partido Comunista de España
Subtítol de la peça	«Un acto que da credibilidad al proceso de marcha hacia la democracia»
Autor	Resum d'agències
Extensió / Localització	Tres quarts del total de la pàgina
Tipus de peça	Recull d'opinions
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Santiago Carrillo i Ramón Tamames (PCE) / Enrique Tierno Galván (PSP) / Joaquín Garrigues (FPDL) / Joaquín Ruiz-Giménez (FDC) / Juan García Carrés (membre de la Federación Nacional de Combatientes)
Posicionament respecte el fet	6 a favor / 1 en contra

Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Deponent del polític. Els líders del PCE es caracteritzen per un llenguatge reivindicatiu i festiu. Per altra banda, Ee líder de la Federación Nacional de Combatientes parla de “traïció” a Espanya.
Conclusions	Diferents actors polítics, incloent-hi el president del PCE, Santiago Carrillo, opinen sobre la legalització del partit. És un recull d’agències en que hi trobem majoritàriament opinions a favor.

Número de fitxa	4
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	10 d’abril de 1977
Pàgina	9
Secció (si n’hi hagués)	Información nacional
Títol de la peça	Inteligente legalización
Subtítol de la peça	-
Autor	Federico Abascal Gasset (periodista)
Extensió / Localització	Part superior dreta
Tipus de peça	Crònica amb elements valoratius i d’anàlisi
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / membres de l’executiva del PCE / Adolfo Suárez / membres de la democràcia cristiana
Posicionament respecte el fet	Tímidament favorable
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Tècnic i expert
Conclusions	Recull les reaccions dels actors polítics a la legalització i analitza les implicacions que pot tenir per Adolfo Suárez.

Número de fitxa	5
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	1
Secció (si n'hi hagués)	Portada
Títol de la peça	El gobierno Suárez legaliza el "Partido Comunista"
Subtítol de la peça	Carrillo y los suyos, eufóricos... ¿y el resto de España?
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Portada completa
Tipus de peça	Portada
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Santiago Carrillo
Posicionament respecte el fet	En contra
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Destaca l'ús de "suyos", deslligant l'ABC de qualsevol relació amb el PCE
Conclusions	Portada agressiva, culpabilitzant indirectament al govern de Suárez de la legalització. La portada també anuncia l'editorial en contra de la decisió. Destacable també la imatge de portada, on apareixen els dirigents del PCE brindant.

Número de fitxa	6
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	3
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Carta abierta a Indro Montanelli
Subtítol de la peça	-

Autor	Vintila Horia
Extensió / Localització	Pàgina completa
Tipus de peça	Opinió – carta oberta
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	En contra
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Culte
Conclusions	No es refereix a l'acte de legalització com a tal, però no és casualitat que ABC obri amb una carta de crítica al comunisme el dia següent de la legalització del PCE.

Número de fitxa	7
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	13
Secció (si n'hi hagués)	Segona portada
Títol de la peça	El gobierno Suárez legalizó ayer el «Partido Comunista»
Subtítol de la peça	El «P.C.E» ha sido inscrito en el Registro de Asociaciones Políticas con el número 175
Autor	ABC Madrid / Europa Press
Extensió / Localització	Menys de mitja pàgina però és la peça més important
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Santiago Carrillo, Ramon Tamames, Armando López Salinas (PCE) i Rodolfo Martín Villa (ministre de Governació)
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Neutre

Conclusions	És la crònica de la tarda en què s'oficialitza la legalització.
--------------------	---

Número de fitxa	8
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	14
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Las razones de nuestra discrepancia
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Peça principal, gairebé tota la pàgina
Tipus de peça	Editorial
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	En contra
Argumentació	Analogia (p. ex. Si el PC no és legal a l'Alemanya federal tampoc ho pot ser a Espanya) Exageració (dissidents en clíniques psiquiàtriques i Gulags)
Llenguatge utilitzat	Agressiu, defineix el comunisme com a totalitari
Conclusions	El posicionament del diari és rotundament anticomunista. Culpabilitza al PCE d'haver començat la guerra civil ("haciendo necesario para la paz tantísimos muertos"). També creu que el govern de Suárez ha actuat malament perquè aquest camí no porta a la pau que teòricament està buscant el govern.

Número de fitxa	9
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	16-17

Secció (si n'hi hagués)	España política y social
Títol de la peça	La legalización del "P.C", medida ajustada a derecho
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Una pàgina sencera i mitja pàgina inferior
Tipus de peça	Notícia / investigació
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	Jurídica
Llenguatge utilitzat	Jurídic
Conclusions	Tot i la crítica editorial, el diari defensa que la legalització s'emmarca dins la legalitat. També es fa una cronologia dels fets que han portat a la legalització.

Número de fitxa	10
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	17-18
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Gobernación autoriza la inscripción del «P.C.E» en el Registro de Asociaciones
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Mitja pàgina (part superior) i una columna de la següent pàgina
Tipus de peça	Resolució judicial
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Ministeri de Governació
Posicionament respecte el fet	Neutral

Argumentació	Jurídica
Llenguatge utilitzat	Jurídic
Conclusions	Resolució per la qual es legalitza el PCE

Número de fitxa	11
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	18
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Error de derecho
Subtítol de la peça	-
Autor	José María Ruiz Gallardón (polític i advocat)
Extensió / Localització	Mitja pagina (part superior)
Tipus de peça	Columna d'opinió
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	En contra
Argumentació	Jurídica
Llenguatge utilitzat	Jurídic
Conclusions	L'autor aporta una sèrie de motius pels quals la legalització del PCE, segons la seva visió, se surt de la legalitat existent.

Número de fitxa	12
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	19
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Las primeras reacciones

Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid / agències
Extensió / Localització	Pàgina completa
Tipus de peça	Opinions
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	Nou a favor / dos en contra
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Només hi ha dues opinions contràries a la legalització del PCE mentre que n'hi ha nou favorables. Tot i així, una de les contràries es posiciona segona només per darrere de Carrillo.

Número de fitxa	13
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	1
Secció (si n'hi hagués)	Portada
Títol de la peça	El Partido Comunista de España, legalizado
Subtítol de la peça	-
Autor	El País / Europa Press
Extensió / Localització	Portada gairebé completa
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-

Conclusions	Crònica de la legalització del PCE. Es recullen en portada les opinions de Carrillo i Tamames (PCE)
--------------------	---

Número de fitxa	14
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	De la guerrilla a la reconciliación nacional
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Anàlisi
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / fundadors i membres del PCE
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Anàlisi de la història del PCE des de la seva creació, a principis del segle XX, fins el moment actual

Número de fitxa	15
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	"Se trata de un acto de credibilidad democrática"
Subtítol de la peça	-

Autor	El País / Europa Press
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Santiago Carrillo, Ramon Tamames (membres del PCE)
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Opinions de Carrillo i Tamames (PCE)

Número de fitxa	16
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Un paso adelante hacia la democracia
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	3 a favor / 1 en contra
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Tot i que hi ha opinions a favor i en contra, el diari treu la seva pròpia conclusió al titular

Número de fitxa	17
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Camino de obstáculos en la legalización
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	
Tipus de peça	Anàlisi / cronologia
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Tribunal Suprem
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	Jurídica
Llenguatge utilitzat	Jurídic
Conclusions	Repàs de tots els esculls jurídics que ha hagut de superar el PCE per ser legalitzat

Número de fitxa	18
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Miembros del comité ejecutivo del Partido Comunista Español
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Nota

Fet i protagonistes	Legalització del PCE / membres del PCE
Posicionament respecte el fet	-
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Nota on es publiquen els noms de l'executiva del PCE. Important, ja que és una manera d'introduir-los en el marc mental de l'opinió pública.

Número de fitxa	19
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	No hay ilicitud penal en las actividades del PCE
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Resolució política
Fet i protagonistes	Legalització del PCE / Ministeri de Governació
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	Jurídica
Llenguatge utilitzat	Jurídic
Conclusions	Text del ministeri de Governació

Número de fitxa	20
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	10 d'abril de 1977
Pàgina	-

Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	El Partido Comunista ya es legal
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Editorial
Fet i protagonistes	Legalització del PCE
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	Deducció (si el comunisme vol entrar a Europa haurà de ser democràtic)
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Elogi al Govern per la legalització; crítica al comunisme per no ser democràtic (posa l'exemple de Vietnam i Cambodja), però crida a partits europeus a demostrar que no són totalitaris.

Número de fitxa	21
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	1
Secció (si n'hi hagués)	Portada
Títol de la peça	Josep Tarradellas, president de la Generalitat restaurada
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Portada amb imatge
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Josep Tarradellas
Posicionament respecte el fet	Neutral

Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Tant el titular com la imatge (amb el cap de Tarradellas dins la insígnia de la Generalitat) donen un missatge d'identificació entre la Generalitat i Tarradellas.

Número de fitxa	22
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	3
Secció (si n'hi hagués)	
Títol de la peça	Cataluña vuelve a tener Generalitat
Subtítol de la peça	El Gobierno, en el Consejo de Ministros de ayer, aprobó el Real Decreto Ley sobre el restablecimiento de la secular institución
Autor	La Vanguardia / Agències
Extensió / Localització	Meitat superior de la portada
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Consell de Ministres espanyol / Josep Tarradellas
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Institucional (recull de les decisions preses pel Consell de Ministres)
Conclusions	El text no entra en masses valoracions, però si qualifica el fet com a "històric"

Número de fitxa	23
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977

Pàgina	3-4
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Los textos legales
Subtítol de la peça	El restablecimiento
Autor	-
Extensió / Localització	Una franja lateral dreta a cada pàgina
Tipus de peça	Decret emès pel Consell de Ministres en què es restableix la Generalitat
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Institucional
Conclusions	Textos legales que permeten el restabliment de la Generalitat

Número de fitxa	24
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	4
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	«Un decreto muy importante (...) para la solidaridad de los pueblos de España» (Presidente de las Cortes)
Subtítol de la peça	Unanimidad en la Comisión de Urgencia Legislativa
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Part superior esquerra de la pàgina
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Josep Tarradellas / Antonio Hernández Gil (president del Consejo del Reino)

Posicionament respecte el fet	Tímidament favorable
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Tot i que es tracta d'una crònica combinada amb opinions de dirigents polítics, s'intueix una certa forma positiva d'explicar els fets (també en el titular)

Número de fitxa	25
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	4
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	La bandera catalana, en «La Vanguardia»
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Petita nota al centre de la pàgina
Tipus de peça	Breu notícia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / La Vanguardia
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Clarament a favor del restabliment
Conclusions	La Vanguardia anuncia que va celebrar el restabliment penjant la senyera al seu edifici.

Número de fitxa	26
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	4

Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	<u>«Un gran paso para que el proceso de democratización se consolide»</u>
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Meitat inferior de la pàgina
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Recull el text íntegre que el ministre per a les Regions, Manuel Clavero Arévalo, va fer arribar a tots els mitjans de comunicació.

Número de fitxa	27
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	5
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	<u>La Generalitat, una institució que se remonta al siglo XII</u>
Subtítol de la peça	-
Autor	Agència Cifra
Extensió / Localització	Columna a la part superior esquerra
Tipus de peça	Anàlisi històric
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-

Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Repàs als orígens i història de la Generalitat. El fet que provingui d'agències li aporta neutralitat.

Número de fitxa	28
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	5
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	Josep Tarradellas: Biografia de un luchador
Subtítol de la peça	-
Autor	Agència Pyresa
Extensió / Localització	Part inferior esquerra
Tipus de peça	Biografia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Josep Tarradellas
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Elogiador de la figura de Tarradellas
Conclusions	Tot i que és una peça d'agències, la reivindicació de la figura de Tarradellas és evident (la història d'un lluitador)

Número de fitxa	29
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	5
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	Un nuevo equilibrio político

Subtítol de la peça	-
Autor	Ramón Pi (periodista)
Extensió / Localització	Part superior dreta
Tipus de peça	Anàlisi / opinió
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	Neutral, tímidament favorable
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Valoratiu
Conclusions	Tot i que l'autor és favorable al pas que s'ha donat, també es mostra preocupat per l'èxit de l'esquerra socialista i comunista a Catalunya

Número de fitxa	30
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	5
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	Tarradellas: «Siento la ilusión de constituir el Gobierno de la Generalitat»
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Part inferior dreta
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Josep Tarradellas
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-

Conclusions	Declaracions de Josep Tarradellas. Recull la eufòria del president pel seu retorn al país i la seva satisfacció amb les negociacions.
--------------------	---

Número de fitxa	31
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	5
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	Sánchez Terán con la prensa
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Breu nota al final de la pàgina
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	Analogia ("responsabilitat és donar suport a la Generalitat restaurada")
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	És sorprenent, perquè implica que un mitjà fa públic que un polític els hi ha demanat tractar un fet d'una manera concreta.

Número de fitxa	32
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	6
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	Opinión de personas vinculadas a la historia e instituciones de Cataluña

Subtítol de la peça	-
Autor	M. Sáenz-Diez / F. Llorens Pascual (periodistes)
Extensió / Localització	Tres quartes parts de la pàgina
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	En alguns casos jurídica, en d'altres política.
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Es recullen les opinions de diferents actors socials i econòmics. Tot i que tothom és favorable al restabliment, alguns dels entrevistats demanen anar més enllà.

Número de fitxa	33
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	6
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	Con sobrio estilo
Subtítol de la peça	-
Autor	Jaime Arias (periodista)
Extensió / Localització	Part superior dreta de la pàgina
Tipus de peça	Columna (Al otro lado de la frontera)
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Elogiador de les figures participants en el restabliment (Sánchez-Terán, Tarradellas)

Conclusions	Defensa el fet d'anteposar la recuperació dels principis democràtics a les ideologies partidistes.
--------------------	--

Número de fitxa	34
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	7
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	<u>Tónica general entre los políticos catalanes: Satisfacción</u>
Subtítol de la peça	Las primeras reacciones demuestran un apoyo sin fisión a la institución
Autor	Secretaris i diputats dels partits polítics de Catalunya
Extensió / Localització	Gairebé tota la pàgina
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Totes les opinions, en diferents graus o matisos, són partidàries del restabliment de la Generalitat

Número de fitxa	35
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	7
Secció (si n'hi hagués)	Política

Títol de la peça	Que se engalanen balcones, ventanas y establecimientos este fin de semana
Subtítol de la peça	Petición de la Federación de Asociaciones de Vecinos y «Amics de la Ciutat»
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Breu nota a la part inferior de la pàgina
Tipus de peça	Nota
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	Es demana a tothom que pengi senyeres als seus balcones.
Llenguatge utilitzat	Eufòria, festivitat
Conclusions	Com en l'anterior nota, en què el mateix diari demanava penjar banderes, -i es mostrava orgullós d'haver-ho fet a la seva redacció- ara ho fa però per una veu externa.

Número de fitxa	36
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	8
Secció (si n'hi hagués)	Tribuna
Títol de la peça	Un pacto entre la Corona y la Historia
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Mitja pàgina
Tipus de peça	Opinió (editorial)
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-

Llenguatge utilitzat	Prudència a la vegada que reivindicació de la història de Catalunya. Llenguatge amb cert to d'èpica i amb molta força.
Conclusions	És una clara reivindicació de la figura de Catalunya al llarg de la història. Reivindica també la lluita constant dels catalans davant aquells que han volgut eliminar la seva identitat. Sorpren que no la firmi ningú.

Número de fitxa	37
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	1
Secció (si n'hi hagués)	Portada
Títol de la peça	Restablecida la Generalitat
Subtítol de la peça	(con carácter provisional)
Autor	-
Extensió / Localització	
Tipus de peça	Portada
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Adolfo Suárez
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Es parla de la restitució de la Generalitat però la portada és per a Suárez, tot i que no forma part directa de la negociació, sinó que ho fa el seu assessor Sánchez-Terán

Número de fitxa	38
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	17

Secció (si n'hi hagués)	Segona portada
Títol de la peça	Restablecida la Generalitat provisional
Subtítol de la peça	Clavero Arévalo: «El Gobierno considera que la autonomía ha de ser siempre respetuosa con la unidad del Estado»
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Pàgina completa
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Manuel Clavero Arévalo (ministre per a les Regions)
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Recull del missatge del ministre Clavero Arévalo emès per televisió el dia previ

Número de fitxa	39
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	18
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Ante el restablecimiento de la Generalitat provisional
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Tres quartes parts de la pàgina
Tipus de peça	Editorial
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-

Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	El diari es mostra favorable al fet com a tal, però no a les formes (les qualifiquen d'antidemocràtiques). Defensa que s'hauria d'haver tractat al Congrés, i no en reunions privades. Èmfasi en la idea que el restabliment s'ha fet garantint la unitat d'Espanya i que això evadeix qualsevol idea separatista. Confien en el compromís dels polítics catalans de no trencar aquesta unitat.

Número de fitxa	40
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	22-23
Secció (si n'hi hagués)	Información nacional
Títol de la peça	<u>La Generalitat provisional no condiciona el contenido de la futura Constitución</u>
Subtítol de la peça	Hasta que no se promulgue, no será posible el establecimiento estatutario de las autonomías
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Una pàgina completa i una columna de la següent
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Consell de Ministres
Posicionament respecte el fet	-
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Institucional
Conclusions	Publicació dels dos decrets-lleis que restableixen la Generalitat. Se centra en les conseqüències a nivell nacional (sobre la Constitució, com es mostra al titular)

Número de fitxa	41
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	24
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Historia de la Generalitat
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Una columna al centre de la pàgina
Tipus de peça	Anàlisi històric
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Companys, Macià, Tarradellas
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Repàs a la història de la Generalitat des del segle XIV fins el moment

Número de fitxa	42
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	25
Secció (si n'hi hagués)	Anàlisi
Títol de la peça	Una difícil negociación a tres bandas
Subtítol de la peça	-
Autor	Pedro J. Ramírez (periodista)
Extensió / Localització	Dues terceres parts de la pàgina
Tipus de peça	Anàlisi

Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	Tímidament favorable
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Defineix a Tarradellas com un “ancià”, que ha mantingut la institució a l’exili sota “l’exuberància nacionalista”, i que forma part “d’una generació de caps d’Estat totalitaris”.
Conclusions	Valoració de l’escenari polític arran del restabliment. Doble sentit en l’opinió: mentre es valora positivament el restabliment, es critica fortament la figura de Tarradellas. Destaca també la menció a una possible clàusula que dissolia la Generalitat si se saltava la legalitat de l’Estat.

Número de fitxa	43
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	25
Secció (si n’hi hagués)	Perfil
Títol de la peça	El largo exilio de Josep Tarradellas
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Un terç de la pàgina, a la part final.
Tipus de peça	Biografia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Josep Tarradellas
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Repàs a la vida i trajectòria política de Josep Tarradellas

Número de fitxa	44
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	26-27
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Emoción en los medios políticos catalanes
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid / Europa Press
Extensió / Localització	Dues pàgines gairebé al complet (la resta és espai publicitari)
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Representants dels partits polítics catalans
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Recull de totes les opinions per part de la branca política catalana. Totes a favor.

Número de fitxa	45
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	Portada
Títol de la peça	Aprobado el restablecimiento de la Generalitat
Subtítol de la peça	-
Autor	El País / Europa Press
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Notícia / crònica

Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Consell de Ministres
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Crònica del consell de ministres que dóna llum verda al restabliment de la Generalitat

Número de fitxa	46
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Vía libre en las cortes al decreto ley
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Hernández Gil, Arana, Jordi Solé Tura
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Barreja entre explicar els fets i recollir-ne algunes opinions

Número de fitxa	47
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977

Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Clavero: "La autonomía ha de ser respetuosa con la unidad del Estado"
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Manuel Clavero Arévalo (ministre per a les Regions)
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Recull del missatge del ministre Clavero Arévalo emès per televisió el dia previ

Número de fitxa	48
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Los partidos catalanes valoran distintamente los decretos
Subtítol de la peça	-
Autor	Alfons Quintà (redactor a Barcelona)
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Anàlisi
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	Neutral / imparcial

Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	<p>Anàlisi profund de l'acord i les negociacions amb detalls molt concrets i poc coneguts.</p> <p>Parla sobre la discussió per la fórmula utilitzada pel retorn de la Generalitat, un fet simbòlic però molt important.</p> <p>Mentre que el govern Suárez volia "crear" la Generalitat els partits catalans van exigir parlar de "restablir".</p> <p>És un detall importantíssim perquè implica que el govern Suárez reconeix la Generalitat com una institució que torna a partir de la legalitat republicana.</p>

Número de fitxa	49
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Veintitrés años presidente de la Generalitat en el exilio
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Anàlisi / Biografia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / Josep Tarradellas
Posicionament respecte el fet	Neutral / tímidament favorable
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Se'l defineix com a "nacionalista" i "militar" i se'l compara amb el "coronel" Francesc Macià i el general Charles De Gaulle, però no en connotacions negatives, sinó al contrari.

Conclusions	Anàlisi profunda de la figura de Josep Tarradellas. Èmfasi en la seva persistència i la seva capacitat de sobreviure en política.
--------------------	---

Número de fitxa	50
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Generalitat de Catalunya: seis siglos de historia
Subtítol de la peça	-
Autor	Alfons Quintà (redactor a Barcelona)
Extensió / Localització	
Tipus de peça	Anàlisi històric
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	“Las Cortas devolveran a los catalanes aquello que les arrebató Franco”
Conclusions	Història de la Generalitat, tornant a la idea i defensant que no es crea una de nova, sinó que es restableix i que és una institució existent des del segle XIV. Defensa el dret de Catalunya a tenir un Estatut “arravatat” per Franco.

Número de fitxa	51
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España

Títol de la peça	Tres meses de negociaciones
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Cronologia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Cronologia dels fets organitzat per diferents dates claus que han portat al restabliment

Número de fitxa	52
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	El traspaso de poderes, preocupación de Tarradellas
Subtítol de la peça	-
Autor	El País / Europa Press
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Opinió
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat / representants de la política catalana
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-

Conclusions	Totes les opinions registrades venen de l'agència de notícies Europa Press i són a favor del restabliment.
--------------------	--

Número de fitxa	53
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Un decreto-ley aún vigente podría impedir a la Generalitat el uso del catalán
Subtítol de la peça	-
Autor	Alfons Quintà (redactor a Barcelona)
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	-
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Tema i fonts pròpies sobre un tema poc tractat, ja que no és un decret massa conegut, però que pot marcar el futur de la Generalitat, ja que no derogar-lo implicaria no poder utilitzar el català.

Número de fitxa	54
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	30 de setembre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	Opinió
Títol de la peça	Un pacto histórico

Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	
Tipus de peça	Editorial
Fet i protagonistes	Restabliment de la Generalitat
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	<p>Clarament favor a l'acord arribat. Destaca el reconeixement de les autonomies com el problema més gran que ha d'afrontar la nova democràcia.</p> <p>Posa el cas català com l'exemple a seguir pel cas basc. El missatge és: Espanya no podrà ser una democràcia si no dóna autogovern a catalans i bascos.</p>

Número de fitxa	55
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	3-4
Secció (si n'hi hagués)	Segona portada
Títol de la peça	Las Cortes han aprobado la amnistía
Subtítol de la peça	-
Autor	Ramón Pi (periodista)
Extensió / Localització	Part superior esquerra de la primera i de la segona pàgina
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-

Llenguatge utilitzat	Cert llenguatge hostil respecte els que no voten a favor de l'amnistia
Conclusions	Destaca la lloança al discurs de Xavier Arzallus, representant de la minoria basca-catalana i la crítica el de Francisco Letamendia, del partit basc EIA, «il·legalitzable» pel seu «independentisme programàtic».

Número de fitxa	56
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	4
Secció (si n'hi hagués)	
Títol de la peça	Roca i Junyent: «Queremos colaborar en la construcción del estado»
Subtítol de la peça	«El país tiene que ir hacia adelante sea quien sea quien tire del carro democrático»
Autor	Ferran Monegal (periodista)
Extensió / Localització	Part superior dreta de la pàgina
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia / Convergència Democràtica de Catalunya
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	El més destacable és que la primera opinió, i a més, representada de forma àmplia i detallada, és de Convergència, en un moment en què encara no és el partit més fort del país.

Número de fitxa	57
Mitjà de comunicació	La Vanguardia

Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	5
Secció (si n'hi hagués)	Tribuna
Títol de la peça	La amnistia
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Columna lateral esquerra
Tipus de peça	Editorial
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	Es justifica la llei com el camí per a la pau i l'oblit
Llenguatge utilitzat	To conciliador
Conclusions	El diari és favorable a la llei, i tot i que admet que no és perfecta ("Es lógico que la ley tenga fallos"), no creu que això hagi de portar a manifestacions contràries, ja que l'han aprovat la gran majoria de partits polítics. També hi ha una crítica molt lleu al fet que la llei no pugui condemnar als jutges franquistes ("No ignoramos [...] que la amnistia no es un sistema de medidas que culpe al juzgador pasado, ni Ponga en duda a la ley").

Número de fitxa	58
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	7
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	El Congreso aprobó la proposición de ley de amnistia
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia / agències
Extensió / Localització	Pàgina completa

Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia / Antonio Carro Martínez (Alianza Popular)
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Valoratiu d'algunes de les declaracions
Conclusions	Recull de les declaracions dels líders polítics al Congrés dels Diputats. Acusa a Carro Martínez i a AP de «mala intenció política» per la seva abstenció.

Número de fitxa	59
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	8
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	El Senado también aprobó la amnistía
Subtítol de la peça	<ul style="list-style-type: none"> • 196 votos a favor • Cero votos en contra • Seis abstenciones
Autor	Europa Press
Extensió / Localització	Dues terceres parts de la pàgina
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia / Senat
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Crònica de l'aprovació de la llei al Senat. Com que es tracta d'una informació d'agència no s'entren en valoracions.

Número de fitxa	60
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	8
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	Amnistías e indultos desde 1936
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia / Agència Cifra
Extensió / Localització	Columna lateral dreta
Tipus de peça	Anàlisi històric
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	-
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Gran importància de la peça, ja que s'expliquen els indults i amnisties durant la dictadura franquista. S'explica sobretot com Franco va amnistiar i indultar els que van col·laborar al cop d'estat.

Número de fitxa	61
Mitjà de comunicació	La Vanguardia
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	9
Secció (si n'hi hagués)	Política
Títol de la peça	AMNISTIA: Texto íntegro de la Ley aprobada
Subtítol de la peça	-
Autor	La Vanguardia
Extensió / Localització	Pàgina completa

Tipus de peça	Text polític
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	-
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Recull el text que conforma la llei.

Número de fitxa	62
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	1
Secció (si n'hi hagués)	Portada
Títol de la peça	La amnistía, aprobada en las Cortes
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Portada completa
Tipus de peça	Portada amb imatge
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Imatge dels resultats de la votació al Congrés i breu explicació sobre com es van produir els fets.

Número de fitxa	63
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977

Pàgina	17
Secció (si n'hi hagués)	Segona portada
Títol de la peça	La amnistía quedó aprobada ayer por el Congreso y el Senado
Subtítol de la peça	Las Cortes dispensaron por la tarde, en sesión conjunta, un cordial homenaje al presidente de Méjico
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Pàgina completa
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Tímidament favorable
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Tot i que es titula fent referència a la llei d'amnistia, en la peça es parla sobretot de la visita del president de Mèxic al Congrés. Sobre la votació de la llei, destaquen que s'hagi avançat cinc dies i ho associen a la «nova onada de terrorisme» al País Basc.

Número de fitxa	64
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	18
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Por abrumadora mayoría, punto y aparte
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Pàgina completa
Tipus de peça	Editorial

Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	<p>El diari es mostra a favor de la llei d'amnistia, tot i que demana que sigui «per a la vida, no per a la mort». També agraeix la feina de les Forces d'Ordre Públic.</p> <p>ABC defensa que la llei acaba amb les ganades de «revenge» i obre un període de «comprensió i de suma d'esforços».</p> <p>Demana deixar enrere manifestacions i vagues i que no s'utilitzi la llei per noves alteracions de l'ordre públic.</p> <p>També parla d'una amnistia «generosa» que ha afavorit especialment al poble basc, al que demana compromís per a la reconciliació i la convivència pacífica. Confien en què la mesura no signifiqui «tolerància» sinó un repudi a la violència.</p>

Número de fitxa	65
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	22
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Sesión doblemente histórica
Subtítol de la peça	-
Autor	H.P.F
Extensió / Localització	Columna lateral esquerra
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-

Llenguatge utilitzat	«Doblement historica» es refereix també a la visita del president de Mèxic a les Corts
Conclusions	Destaca que tot i que tots els partits –excepte AP– van votar a favor de la llei, tots van expressar el desacord en algun aspecte de la llei.

Número de fitxa	66
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	22-23-24
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	El Congreso aprobó la proposición conjunta de ley para la amnistía
Subtítol de la peça	Se registraron nueve intervenciones y el resultado fue: 296 votos a favor, dos en contra y 18 abstenciones
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Tres pàgines gairebé completes
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia / Congrés dels Diputats
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Crònica detallada de la sessió parlamentària per l'aprovació de la llei. Recull totes les intervencions dels portaveus dels partits polítics, de Suárez i també les opinions d'altres personatges de la política, com Felipe González o Santiago Carrillo. Destaca sobretot perquè es molt àmplia i detallada.

Número de fitxa	67
Mitjà de comunicació	ABC Madrid

Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	24
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Amnistía
Subtítol de la peça	-
Autor	José María Ruiz Gallardón (polític i advocat)
Extensió / Localització	Columna a la part dreta
Tipus de peça	Columna d'opinió
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	En contra
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Crític davant l'actuació del govern Suárez
Conclusions	Indirectament, diu que alguns diputats han salvat el seu vot d'acord amb la seva ideologia (fent referència probablement a AP). Creu que la llei és massa flexible i que no implicarà que els atemptats s'aturin. Demana l'aprovació d'altres lleis que assegurin la seguretat de l'Estat. Creu que cal acabar amb tolerar-ho tot i que cal que s'imposi l'Imperi de la Llei.

Número de fitxa	68
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	25
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Ciento veinte presos políticos, en las cárceles españolas
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Pàgina completa

Tipus de peça	Anàlisi
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	<p>Explicació de com funcionarà el procés d'amnistia, detallant els noms i cognoms dels presos polítics i la organització a la qual pertanyen.</p> <p>Hi ha membres d'ETA, FRAP, GRAPO, PCE, CNT i FAC. Sorpren pel fet que el diari els reconeix com a presos polítics, tot i ser de formacions de tendència comunista o nacionalista -i ABC és extremadament contrari a aquestes dues ideologies-.</p>

Número de fitxa	69
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	27
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Pleno referendo de la amnistía
Subtítol de la peça	-
Autor	José María Fernández-Rúa (periodista)
Extensió / Localització	Columna a la part esquerra
Tipus de peça	Cronica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	<p>Crònica de la votació al Senat de la llei. Referència també a la visita del president de Mèxic.</p>

Número de fitxa	70
Mitjà de comunicació	ABC Madrid
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	27-28
Secció (si n'hi hagués)	-
Títol de la peça	Senado: Abrumadora mayoría de votos a favor de la amnistía
Subtítol de la peça	-
Autor	ABC Madrid
Extensió / Localització	Dos terços d'una pàgina i un terç de l'altra
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia / Senat
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Crònica detallada de la votació de la Llei d'amnistia al Senat. També fa referència al desacord d'alguns partits en les mesures que inclou la Llei, però que voten perquè tot i els desperfectes que pot tenir, és necessària.

Número de fitxa	71
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	1
Secció (si n'hi hagués)	Portada
Títol de la peça	Las Cortes aprobaron la amnistía
Subtítol de la peça	-
Autor	El País

Extensió / Localització	Espai central de la portada
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	«És el màxim a què es pot arribar en l'actual moment polític»
Llenguatge utilitzat	La imatge de portada és per Fernando Silva, diputat d'AP, recolzat amb els braços al seu escó i amb els ulls tancats. Al peu de foto hi diu que va mostrar el seu «avorriment».
Conclusions	S'està informant dels fets però també s'intueix un to a favor de l'aprovació de la llei, sobretot per la imatge crítica d'AP i la defensa que la llei arriba fins on pot en el moment actual.

Número de fitxa	72
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	Opinió
Títol de la peça	Amnistía al fin
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Editorial
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	La llei és necessària per avançar i deixar enrere les responsabilitats del passat.
Llenguatge utilitzat	-

Conclusions	<p>El diari celebra l'aprovació de la «tan esperada i desitjada» llei d'amnistia i critica les anteriors mesures pro-amnistia de Arias i Suárez.</p> <p>També critica el posicionament d'AP, que diu, va fer una compareixença «desafortunada i entristidora», però està d'acord amb què aquesta ha de ser l'última amnistia que es realitzi.</p> <p>Tot i que és un editorial, i per tant, s'espera opinió, també es dedica una bona part a explicar la llei i a diferenciar l'amnistia de l'indult. Defensa l'amnistia perquè «despenalitzava» que no l'indult, que només «extingeix les penes però no la responsabilitat»</p> <p>L'amnistia, pel diari, és un acte «excepcional [...] per la necessitat de fer "borrón y cuenta nueva" de la guerra civil i la dictadura».</p> <p>Finalitza fent una crida a «mirar cap endavant, oblidar les responsabilitats de la guerra civil, fer abstracció de la dictadura». Mirar enrere, pel diari, només ha de ser per impedir repetir els errors. Defensa que un poble ha de mantenir la memòria històrica, però no per mantenir «els rancors».</p>
--------------------	---

Número de fitxa	73
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Las Cortes consagraron la reconciliación nacional
Subtítol de la peça	-
Autor	Bonifacio de la Cuadra (periodista)
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Anàlisi
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	A favor

Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	<p>Molt en la línia de l'editorial del diari, destaca l'èxit de la política del pacte d'UCD i la responsabilitat mostrada per les esquerres, tot i les limitacions que hi pot haver en la llei.</p> <p>Critica AP, del que diu que «s'identifica amb l'època que la llei vol revisar».</p> <p>Reconeix al País Basc com el poble més castigat per la repressió franquista.</p>

Número de fitxa	74
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Todos apoyaron la amnistía
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	Antonio Carro (AP): «exministre franquista»
Conclusions	Recull tots els discursos dels diferents representants dels grups parlamentaris del Congrés dels Diputats.

Número de fitxa	75
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	El Senado apoyó la ley aprobada en el Congreso
Subtítol de la peça	-
Autor	Bonifacio de la Cuadra (periodista)
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Crònica
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Recull de les declaracions del diferents representants polítics al Senat

Número de fitxa	76
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	Opinió
Títol de la peça	¡Hermanos, daos la paz!
Subtítol de la peça	-
Autor	Manuel Vicent (escriptor i periodista)
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Crònica / opinió
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia

Posicionament respecte el fet	A favor
Argumentació	Destaca un gran ús de la metàfora
Llenguatge utilitzat	Més descuidat, saltant-se la tonalitat més seria i respectuosa de la premsa del moment
Conclusions	En un relat difícil de trobar-hi el sentit, ja que fa un gran ús de la metàfora, es fa una dura crítica cap a AP per no haver acceptat –ni aplaudit- l’amnistia, mentre que s’elogien els discursos a favor. El llenguatge més despreocupat afegeix un to còmic –i ridiculitzador cap a AP-.

Número de fitxa	77
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d’octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n’hi hagués)	España
Títol de la peça	Contenido de la ley: amnistía política y laboral
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d’Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Explicació dels delictes que s’inclouen dins de la llei aprovada i les dates en les quals és aplicable.

Número de fitxa	78
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Ampliaciones sucesivas de la amnistía
Subtítol de la peça	-
Autor	El País
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Recompte de les persones reconegudes com a preses polítiques -i a quina organització pertanyen-. També s'analitzen les amnisties anteriors, tant la franquista del 1936 com les realitzades l'any 1976 i 1977.

Número de fitxa	79
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Once organizaciones vascas consideran incompleta la ley
Subtítol de la peça	-
Autor	Javier Angulo (periodista i corresponal a Bilbao)
Extensió / Localització	-

Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Sorprèn la publicació de la peça ja que la línia del diari és minimitzar el valor de les opinions contràries a la llei. Tot i així, aquestes organitzacions no en critiquen l'aprovació però sí que no compleix tot el que demanaven.

Número de fitxa	80
Mitjà de comunicació	El País
Data de publicació	15 d'octubre de 1977
Pàgina	-
Secció (si n'hi hagués)	España
Títol de la peça	Los exmilitares de la UMD presenciaron la sesión
Subtítol de la peça	-
Autor	
Extensió / Localització	-
Tipus de peça	Notícia
Fet i protagonistes	Aprovació de la Llei d'Amnistia
Posicionament respecte el fet	Neutral
Argumentació	-
Llenguatge utilitzat	-
Conclusions	Es recullen les declaracions dels membres de la UMD apartats de l'exèrcit i sense amnistia i es repreteixen les declaracions de Suárez i Carrillo.